

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvemski nedelje in praznike. — Inerati do 30 petih vrst A Din 2.-, do 100 vrst B Din 2.50, od 100 do 300 vrst C Din 3.-, večji inserati petih vrst Din 4.-. Popust po dogovoru, inseratni javek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisati se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO LJUBLJANA, Knačjeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Smetanova 44/1. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101. Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

LJUBLJANSKO OBČINSKO GOSPODARSTVO

Odobritev proračunov občinskih podjetij ter računskega zaključka za l. 1932

Ljubljana, 16. marca.

Včeraj popoldne je ljubljanski občinski svet nadaljeval proračunsko razpravo ter soglasno odobril vse proračune mestnih podjetij. Nazadnje je bil soglasno odobren tudi računski zaključek za l. 1932. O razpravi, ki je trajala do 22. ure, je poročalo že današnje »Jutro«. Posnemamo iz nekaterih govorov samo važnejše podrobnosti o splošnih mestnih zadevah.

o računskem zaključku za l. 1932

je poročevalec finančnega oddelka občinski svetnik Ivan Tavčar izjavil med drugim:

Računski zaključek podaja pri vseh postavkah primerljivo proračunsko predpisane in dejansko izplačane ali pa prejete vsote in slednjič se primerjavo, v koliko je ta vsota višja ali nižja v primeri s proračunom. Če pregledamo računski zaključek od l. 1928. do vstetega l. 1932., moramo ugotoviti naslednje končne uspehe:

Za l. 1928. primanjkljaj 622.182 Din, za l. 1929. primanjkljaj 1.670.972 Din, skupni primanjkljaj za ti dve leti 2.293.154 Din. Za l. 1930. prebitok 2.143.762 Din, za l. 1931. prebitok 2.275.785 Din in za l. 1932. prebitok 1.297.338 Din, skupni prebitok za ta tri leta 5.716.886 Din. Primanjkljaj v l. 1928. in 1929. je deloma posledica nevesnih razmer, deloma pa tudi preoptimističnih kalkulacij. Pozabiti se tudi ne sme, da je bil proračun za l. 1929. šele v avgustu potrjen in še tedaj čisto mehanično skrčen za skoro 4 milijone Din. Končna bilanca aktivnih in pasivnih zaostankov proračunskih zneskov za l. 1932. pa kaže naslednji uspeh:

1. Aktivni zaostanek 4.201.873 Din.

2. Pasivni zaostanek 661.302 Din.

Torej razpoložljiva aktiva ob koncu l. 1932. 3.540.571 Din. Če se upošteva, da je mestna občina izplačala v l. 1932. iz rednih, v proračunu nepredvidenih dohodkov za obnovo magistratnega poslopja 272.212 Din, za regulacijo Ljubljanske 1.205.944 dinarjev, za mehanizacijo cestne oskrbe Din 185.000, za nakup Vrhovčevega sveta 74.625 Din in za zgradbo nove šole v svetokriškem okraju 117.000 Din, skupaj 1.553.084 Din, ter na račun prihrankov iz prejšnjih let 418.065 Din, skupaj torej 1.971.150 dinarjev, bi bil uspeh zelo razveseljiv, če bi bil ves sornji znesek sedaj dejansko na razpolago in če ne bi imeli močnih protiterjatjev.

Pospeševanje tujskega prometa

Podžupan prof. Jarc, ki se je tudi oglašil k besedi, je o načrtih mestne uprave za povzdigo tujskega prometa izjavil:

Za pospeševanje tujskega prometa je v proračunu vnesena postavka 70.000 Din. Tujski promet je v dravski banovini in posebno v Ljubljani kljub krizi narastel in ni padeł. L. 1929. je bilo v Ljubljani 52.000 tučev, od teh približno ena tretjina inozemcev, v letih 1930 in 1931 pa 59.000, v l. 1932. 55.000 in v l. 1933. 75.000 tučev, brez sokolskih zletnikov pa nad 55.000 tučev s 150.000 prenočinami. Če je vsak tučec potrošil vsak dan le 100 Din, je znašal prirastek vsled tujskega prometa za 1.500.000 Din. Iz inozemske statistike izhaja, da je tujski promet vrgel lani Jugoslaviji 350 milijonov.

Tujsko-prometni odsek mesta Ljubljane ima za pospeševanje in oživiljenje tujskega prometa pripravljen več načrtov. V poletnih mesecih ter ob nedeljah in praznikih je mesto precej mirno. Zato so za letos v načrtu promenadni koncerti, predstave in gledališke igre na prostem, obenem pa se namerava prirediti velik pevski festival pod naslovom »Dnevi slovenske glasbe, slovanske pesmi in slovanskih plesov«. To bi bila prireditev svetvskega slovesa, na katero bi povabili tudi inozemce.

Nadalje bi bilo potrebno sestaviti mestno statistiko in izdati statistični priročnik »Mestna kronika«, katere prva številka je že izšla. Je naša priznanje po vsem svetu. Tako je župan prejel pismo pariskega župana, ki izraža priznanje za lepo edicijo. Mnogo dopisov s polnimi priznanji je doseglo tudi iz raznih angleških in nemških mest.

Oživotvoriti moramo tudi idejo mestnega muzeja. Doslej ni bilo primernega prostora, sedaj pa bo banovina prepustila, odnosno prodala mestu Auerspergovu palačo, v kateri je 25 velikih sob za namestitev ljubljanskega muzeja. Kulturni odsek, ki ima to zadevo v rokah, ima v načrtu umetno-obrtni muzej in sodobni muzej. Nadalje hoče centralizirati vse arhive, ki se nahajajo v raznih krajih v Ljubljani, v Narodnem muzeju.

Kulturni odsek bo skušal tudi čim več odpirati umetnost in umetnike. Mesto Ljubljana bo vsako leto zgradilo po par teljejev za umetnike in s postavko 40.000 Din, ki je v proračunu, namerava podpirati umetnike na ta način, da odkupi od njih umetnine.

Mestna občina mora tudi več poskrbeti za sport, posebno za lahko atletiko. Dobro bi bilo, če bi se ustanovil poseben referat za telesno vzgojo.

Nadalje je govornik omenjal, da propadajo pri Sv. Krištofu najlepši spomeniki. Treba bo posebno paziti na bolj važne in pomembne spomenike in jih zaščititi. Naš veliki mojster prof. arh. Plečnik se pritožuje, kako uničujejo njegova dela vandalske roke. Zato je treba pozvati javnost, naj sama zaščiti, kar je najlepšega v našem mestu, slavna dela, ki jih je izvršil umetnik sekularnega značaja.

Za naše umetnike

Obč. svetnik dr. Subić je poudarjal, da je za upodabljanje umetnike prav po mačehovski poskrbljeno v proračunu. Lani je banska uprava vtrnila za nakup umetnin 49.000 Din, mestna občina pa Din 25.000, dočim je mestna občina ta kredit popolnoma izčrpala, je banska uprava svojega samo v iznosu 10 odstotkov, tako da so dobili umetniki od obeh javnih uprav samo 29.000 Din. V dravski banovini je 30 odstotkov likovnih umetnikov, ki imajo stalne plače, 70 odstotkov pa jih je navezanih zgolj na zaslužek svojih rok. Po njihovi statistiki je bilo lani prodanih za 300.000 Din umetnin, od česar odpade povprečno le 6000 Din na enega samega umetnika. Vsota 25.000 Din, določena v letošnjem proračunu za naše umetnike, je nezadostna, zaradi česar naj občinski svet ta znesek zviša iz občinskega obratnega kapitala vsaj do višine 100.000 Din.

Nadalje je govornik poudarjal nujno potrebo regulacije muzejskega trga, kjer kaže Vaivazor že nad 30 let na njegov nezamenjen kot z napol porušeni lopami. Izposlušaj naj se tudi pri banski upravi, da čimprej odpravi razpadajoče barake na parceli ob Bleiweisovi cesti, v katerih so gledališke delavnice.

Proračunsko razpravo je zaključil

župan dr. Puc

ki je reagiral na razne predloge in kritike, izrečene v teku razprave. Pri tej priliki je očrtal tudi investicijski program ljubljanske občine za bodoča leta. Med drugim je izjavil, da je bila proračunska debata v splošnem stvarna. V ostalem je kot župan hvaličen za važne pobude, izrečene v občinskem svetu. Izrečenih je bilo mnogo upravičenih želja, vendar pa o splošnem občinskem gospodarstvu ni bila izrečena kaka usodeporna kritika. Ker se je kritika gibala v jako omejenih mejah in je bila mnogokrat izrečena pohvala.

Proti davčni politiki občinske uprave ni bilo kritike, ako se izvzamejo trošarine, kajti v resnici se je

davčna politika

gibala v najskromnejših mejah in so občinska davčna bremena padla. Če je danes davkoplačevalec preobremenjen, ni zaradi občinskih davkov, ampak zato, ker so narastle banovinske in državne davčine. Polemika se je vršila okrog občinske trošarine, brez katere pa bi danes ne mogli izhajati. Vse postavke trošarinske tarife pa so vendar tako preračunane, da ne morejo vplivati na podražitev konzumnih predmetov, ker jih morajo po večini nositi producenti. Le v nekaj primerih je izjema

Občinska trošarina

v Ljubljani je manjša kakor v Zagrebu, Beogradu ali drugod. Podediško prebivalstvo sicer želi, da bi se vse trošarine in užitnine odpravile, vendar pa bi bilo to neupravičeno, ker ima ljubljanska okolica največji dobiček od mesta, saj je zemljiška renta v okolici znatno višja kakor drugod. Če vzamemo samo za primer cene mleka, vidimo, da stane v Ljubljani liter mleka 2 do 2.25 Din, nedavno pa smo čuli na mlekarški anketi v Mariboru, da se bore kmetje pri prodaji mleka v zadruge za ceno 1 Din od litra. Tista trošarina, ki obremenjuje mleko v Ljubljani, ne more priti v poštev. To velja tudi za celo vrsto drugih takih stvari. Upoštevati moramo tudi interese industrije in obrti. Dočim želimo naši producenti, da se ohrani zaščitni pas mesta, je znano, da so okoljski obrtniki proti uvoznim. Če pa imamo interes, da ščitimo domače producente čevljev, perila itd., moramo na drugi strani upoštevati, da ne smemo našega mesta zapreti s kitajskim zidom, ker bi zadeli v tem primeru na represalije v drugih mestih. Zato ni mogoče kreniti popolnoma na desno ali levo, ampak si je treba izbrati srednjo pot.

O gospodarski politiki

tudi ni bilo hude kritike, marveč je bila izrečena celo pohvala, da sta mestno gospodarstvo in uprava dobri. V kolikor pregledajo pri mestnih stanovanjskih hišah stroški dohodke, je treba na drugi strani upoštevati, da bodo te hiše postale čez leta popolna last občine.

Prav tako ni bilo nobene kritike

o šolstvu in kulturni politiki.

Glede šolstva je bila izrečena v toliko, da imamo premalo šolskih poslopij. Tega se

zavedamo in imamo izdelan program, vendar pa ni krivda sedanje občinske uprave, če nimamo zadosti šolskih poslopij, temveč nadzorstvene oblasti, ki je prepričan svojčas graditev novih. L. 1926. se je v času gerentskega sveta postavil veliki župan na stališče, da je nedopustno graditi nove šole, češ, da za enkrat obstoječa šolska poslopja še zadostajo. Ko je leta 1928 prišla na magistrat sedanja občinska uprava, ni bilo mogoče več izvesti načrtov, ker je bila občina že preobremenjena z drugimi zadevami. Vendar pa se je tudi za šolstvo marsikaj storilo. Šolska poslopja so bila zanemarjena, inventar slab, učil ni bilo. Vse to se je popravilo in obnovilo, tako da je lani šolsko nadzorstvo ugotovilo, da so naše šole v zadovoljivem stanju.

Stanovanjska politika

je mnogo odpomogla strašni stanovanjski krizi, ko so magistrat oblegali brezstanovanjci prav tako, kakor danes brezposelni. Važna je tudi druga naloga, ki jo je izpolnjavala mestna občina v zvezi s stanovanjsko politiko. Občinska uprava mora voditi boj proti spekulaciji s tereni in stavbami. Sedanja občinska uprava je nakupila precej zemljišč, zlasti v severnem delu mesta, in morda bi jih še več, če bi ne nastale ovire v občinski upravi sami. Še danes obžalujem, ker občina ni kupila stavbišča, na katerem je sedaj takozvani Dukičev blok. Občina je držala spekulacijo pri tleh predvsem z najemninami za svoja stanovanja, z nakupom terena in z davčino na prirastkarino. Ta davčina se čestokrat napada, vendar pa je povsod rodila dobre sadove, ker je služila kot regulator cen. Marsikaj se zamenjuje davčina na prenos nepremičnin s prirastkarino. Prva je fiskalna značaja, prirastkarina pa je splošno-socijalnega.

Socijalno podpiranje

se vrši smoteno na podlagi informacij. Podpore se razdeljuje korektno in pravilno. Uradniki so pod kontrolo socialno-političnega oddelka in zlorabe niso mogoče. Nasprotno je pohvaliti uradniško socialno-političnega urada ter mu gre zahvala za njegovo požrtvovalno delo.

Za zdravstveno politiko

je izdelan obširen program in bo imel zdravstveni odsek priliko baviti se z njim. Vseh obsežnih nalog pa ni mogoče hitro rešiti, ker ni na razpolago dovolj sredstev. Zdravstveno stanje našega prebivalstva je zadovoljivo in danes je število rekutov v ljubljanski občini sorazmerno večje kakor pa v vsaki drugi občini v dravski banovini, dočim je bilo že pred 20 leti še popolnoma nasprotno. To dokazuje, da je naša zdravstvena politika prava.

Naša tržna politika se v naši javnosti čisto graja neupravičeno. Res je, da smo v težkem položaju glede tržišča samega, stojnice, itd. To je resna naloga, ki jo bo treba rešiti, vendar pa je doslej ni bilo mogoče, ker regulacija Ljubljanične se ni izvršila in ker nam je še vedno napoti Mahrova hiša. Na drugi strani pa naš trg ni samo dobro oskrbovan z domačimi pridelki, ampak tudi od zunaj. Kar se tiče cen, je res, da so v ljubljanskem mestu nekoliko višje kakor drugod, vendar pa razlika ni bogve kako velika.

Župan dr. Puc je nadaljeval svoja pojasnila o delu sedanje občinske uprave na gradbenem področju in poudarjal, da se je pod sedanje občinsko upravo izvršil večji del regulacije Ljubljanične. Nadalje je naštel celo vrsto raznih gradbenih del, regulacije ulic, kanalizacije itd.

Glede na predlog obč. svetnika Turka, naj občinska uprava napravi

program za občinska dela

vsaj za pet let naprej, je poudaril župan dr. Puc: Ko je sedanja občinska uprava nastopila, je imela v programu popravilne in zamenjave cest, povečanje elektrarne, plinarne, kanalizacije, regulacijo Ljubljanične in razširjenje tramvaja. Stroški za ta dela so znašali nad 100 milijonov. Nismo upeli, da bomo mogli izvršiti ta dela, vendar pa smo našli potrebna sredstva in jih skoraj vsa izvršili. Izvedli smo še mnogo drugih stvari. Na ta način je dala občinska uprava mnogo dela brezposelnim in tudi zelo omilila stanovanjsko bedo. Naš nadaljnji program je tudi že napravljen in skoraj vsi načrti že pripravljeni. Tako so v načrtu nove šole v Vodmatu in šentpeterskem okraju, povečanje šol na Zoisovem grabnu in na Barju, gospodarski in kmetijski tečaj, skrb za živinorejo, nov gasilski dom, nov način alarmiranja gasilstva in prebivalstva v primerih požarov in plinskih napadov, kar bi stalo 900.000 Din. Letos ni mogoče tega načrta izvršiti, ker ni sredstev. Glede obrambe proti plinomu se je že ustanovila organizacija, ki na tihem marljivo deluje. Reševalna služba se zboljšuje z vsakim dnem. Nadalje je v načrtu ustanovitev mrtvaške veže, pospeševanje tujskega prometa itd. »Mestna kronika« ima že danes 2900 naročnikov in inseratov, skupaj za Din

343.000 za eno leto, izdatki zanjo pa znašajo 320.000 za eno leto, zaradi tega je gotovo, da v tem pogledu ne bo nobenih pasiv. Nadalje je določena ureditev Gradu, Tivoljskega gradu, Šišenskega vrha, za kar pripravlja načrte mojster Plečnik, nadalje razširjenje prometnih zvez.

Kar se tiče tramvaja, je treba poudariti, da je v začetku vsaka prometna naprava pasivna, saj je bil tudi prvotni ljubljanski tramvaj dolgo let pasiven, dokler se ni frekvenca tako povečala, da je trdka Siemens pokrila z dobički vso zgubo in amortizirala skoro vso napravo.

Med nadaljnjimi predvidenimi deli so Decji dom, Aleksandrovo dom, dom za mestno kolonijo, nabava mestnega posestva, ki bo služil kot ekonomija za mestna zavetišča, razširjenje obstoječih zavetišč, poklicna posvetovalnica, nova tržnica, nov magi-

strat, društveni domovi, razširjenje parkov. Mestni log bo za bodočnost Ljubljane ogromnega pomena. Ljubljana bo kmalu štela z inkorporacijo 100.000 prebivalcev. Okoli takega mesta mora biti zelen pas. Mojster Plečnik že pripravlja načrte za olepšavo in ureditev Mestnega loga, ki je bil biser že v prejšnjem stoletju. Načrt imamo torej ne samo za pet let, nego za več. Olajšali smo našim naslednikom delo, ker bodo našli načrte in deloma tudi proračune. Ko je prišla kriza, nismo vrgli posve v koruzo, nego šli smo na delo z vso vmeo, da pomagamo prebivalstvu. Rešili smo stanovanjsko bedo ter omilili gospodarsko krizo in brezposelnost, čeprav je nismo mogli odpraviti. Za mnogo milijonov javnih del smo izvršili in tako dali tudi mnogim potrebni deli.

Županovo pojasnila je občinski svet sprejel z živahnim odobravanjem.

Seja senata

Zahvala belgijskega poslanika — Verifikacija spornih mandatov — Proračunska razprava se bo pričela v torek

Beograd, 16. marca. p. Senat je imel danes popoldne sejo pod predsedstvom podpredsednika g. dr. Miroslava Ploja. Po odobrenem zapisniku je predsednik sporočil, da so senatu predložene v odobritev štiri mednarodne konvencije, o katerih je senatski odbor podal svoje poročilo in pridejo na dnevni red prihodnje seje. Konvencije se nanašajo na naknadni trgovinski sporazum z Italijo, in Nemčije, na sporazum z Grčijo glede letalstva in na mednarodni sporazum o telekomunikacijah. Pred prehodom na dnevni red je predsednik prečital pismo belgijskega poslanika, ki se v imenu svoje vlade zahvaljuje senatu za izraze sožalja o priliki smrti belgijskega kralja Alberta.

Sledilo je poročilo verifikacijskega odbora glede osporavanja mandatov senatorjev Miće Mičića in dr. Vidako-

viča, ker zavzemata še vedno županski mesti. Glede senatorja Mičića, ki je župan v Smederevu, je verifikacijski odbor mnenja, da on ni izvoljen, marveč imenovan in da zaradi tega njegov mandat ne more biti sporen. Senat se je z večino glasov pridružil temu naznanju. Senator dr. Vidaković, ki je bil župan Dubrovnika, je med tem podal ostavko na svoj županski položaj, zaradi česar njegov senatorski mandat ni več sporen in je bil soglasno odobren. Predsednik je nato sejo zaključil in napovedal prihodnjo sejo za ponedeljek 19. t. m. Na dnevnem redu bodo uvođoma omenjene konvencije. Proračunska razprava v plenumu senata se bo pričela v torek. Danes je finančni odbor senata v načelu odobril proračun in pričel podrobno razpravljati o posameznih resorih.

Grčija ratificirala balkanski pakt

Na snočnji seji parlamenta je bil pakt po pojasnilih predsednika vlade soglasno odobren

Atena, 16. marca. AA. Snoči se je vršila v Atenah seja parlamenta, na kateri so razpravljali o balkanskem paktu. Za to se je vladalo veliko zanimanje. Seja je bila poprej že odgođena in se je vršila šele snoči, ker se je predsednik vlade Tsaldaris poprej ni mogel udeležiti.

Snočnji seji je prisostvovala vsa vlada s podpredsednikom Kondilissom, šefi strank Papanastasio, Kafandaris in Metaxas. Venizelos seji ni prisostvoval, ker zaradi atentna izvršenega nanj lanske leto, ne prihaja več v parlament.

Prvi je povzel besedo zunanji minister Maximos. V svojem ekspoziciji je podal stališče vlade v vprašanju balkanskega pakta. Dalje je govoril o obisku Nj. Vel. kralja Aleksandra na Krfu in izjavil: *Obisk Nj. Vel. kralja na Krfu je dal priliko ugotoviti, da vlada popoln sporazum med našo državo in kraljevino Jugoslavijo. Moj tovariš vojni minister Kondilis in jaz sva imela priliko, izraziti Nj. Vel. kralju Aleksandru čustva prirčne in iskrene ljubezni grškega naroda do sosednje države, kakor tudi čustva prijateljske med obema državama, čustva, ki so jih zbudili dogodki sami v onih svečanih trenutkih, čustva bratstva med dvema državama, ki so jih ustvarile in preizkusile borbe. Dolgotrajno poslanje in odobravanje je sprejelo te besede.*

Nato je govoril šef agrarne delavske stranke Papanastasio. Zaprozil je zunanje ministra Maximos, naj bi prečital interpelativno izjavo, ki jo je vlada objavila dati v skupnem dogovoru s šefi strank pri diskusiji o paktu. G. Maximos je prečital to izjavo, ki se glasi:

Cilj pakta balkanskega sporazuma je izključno jamčenje varnosti med balkanskimi državami, jamstvo proti napadu, ki bi mogel priti od katere koli balkanske države. V skladu s tem grškega naroda v noben primeru ni moči potegniti v vojno z katerokoli velesilo pri izvrševanju obveznosti tega pakta.

Takoj nato so govorili šefi opozicije. Prvi je govoril Kafandaris, ki je izjavil, da bo njegova stranka po vladnem pojasnilu o cilju balkanskega pakta glasovala za ta pakt. Velikega političnega pomena je bil govor šefa agrarne delavske stranke Papanastasio. Govornik je dejal, da se je z obveznostmi pakta, kakršne obstoje danes, ustvaril soliden začetek dela za balkansko unijo. Izrazil je željo, naj bi temu paktu čimprej pristopili tudi Bolgarija in Albanija in izjavil, da bo njegova stranka glasovala za pakt.

Za liberalno stranko, ki ni načeljuje Venizelos, je govoril Eksidoris. Izjavil je, da je njegova stranka srečna, da se je sklenil ta pakt in takisto izrazil željo, naj bi k

pektu pristopila tudi Bolgarija, da bi tako postal pravi balkanski pakt.

V imenu svobodnomislelnih strank je govoril Metaxas, v imenu poljedelcke pa Milanos, ki sta oba takisto izjavila, da sta za pakt. Na koncu je povzel besedo predsednik vlade Tsaldaris in dejal, da vlada z vselej ugotavlja harmonijo političnih strank, dosegajo na tej seji parlamenta. Balkanski pakt, je naglasil, je najvrstejši temelj miru na Balkanu. Štiri države, ki so zvezane med seboj z novim paktom, so zagotovile mir sebi in drugim balkanskim državam. Pakt predstavlja osnovo sodelovanja in sporazuma med balkanskimi narodi, za kar se je grški narod od nekdanj boril. Prizadevanja štirih narodov grede za tem, da bi k paktu pristopili tudi Bolgarija in Albanija.

Govor predsednika vlade je vladna večina sprejela z živahnim odobravanjem. — Pakt je bil nato soglasno sprejet.

Vremensko poročilo JZSS

Bistrica-Bohinjsko jezero: 16. marca: plus 3, dežuje, 15 cm južnega snega. Bled, 16. marca: plus 1, dežuje. Kranjska gora, 16. marca: plus 1, sneži, 25 cm južnega snega, Tamar in Vrščica dva in pol metra snega. Planica, 16. marca: sneži, 30 cm snega, južno.

Zelenica, 15. marca: 60 cm novega snega na eden in pol metra podlagi, sneži. Skalaški dom na Voglu, 15. marca: —3, severozapadni veter, 1 m novega subega snega, smuka dobra, dostop zgažen, nosači na razpolago pri gostilni Logar in pri Sv. Janezu ob Bohinjskem jezeru.

Smučarski dom Ljubljane na Pokljuki, 15. marca: plus 3, lepo vreme, 40 cm novega snega na podlagi. Smuka prav dobra.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA. Devize. Amsterdam 2311.57 — 2322.93. Berlin 1360.69 — 1371.59. Bruselj 800.52 — 804.46. Carih 1108.35 — 1113.86. London 174.64 — 176.24. Newyork 3405.50 — 3433.76. Pariz 225.88 — 227.—. Praga 142.34 — 143.50. Trst 293.79 — 296.19 (premjia 28.5 odst.). Avstrijski šifine v privatnem krtiringu 9.15 — 9.25.

INOZEMSKA BORZE. Carih, 16. marca. Pariz 20.38. London 15.79. Newyork 309.75. Bruselj 72.225. Mila 26.55. Madrid 42.20. Amsterdam 208.55. Berlin 122.75. Dunaj 57.—. Praga 12.65. Variava 58.925. Bukarešta 8.05.

Sterilizacija z vidika kazenskega prava

Zanimivo predavanje namestnika višjega državnega tožilca in privatnega docenta dr. A. Munde

Ljubljana, 16. marca.

Delavsko prosvetno in podporno društvo »Tabor« je sinoči priredilo zopet prav zanimiv predavalni večer, na katerem je govoril namestnik viš. drž. tožilca in privatni docent dr. Avg. Munda o »Sterilizaciji z vidika kazenskega prava«. Ime obče znanega jurista in pa aktualnost predavanja je privabila v kemično predavalnico na realni veščinski študentski poslušalstvu, med njimi tudi več univerzitetnih profesorjev in zdravnikov. Predavatelj je obravnaval problem sterilizacije z raznih vidikov zelo obširno, zaradi kratko odmerjenega prostora pa prinašamo le glavne misli.

Sterilizacija duševno bolnih in drugih telesno ali duševno manjvrednih ljudi je problem sedanjosti, ki se z njim bavijo biologi, politiki, kriminalisti, psihiatri in teologi. Postala je tudi važen problem državne politike. O stvari je nastala že ogromna literatura. S sterilizacijo se hoče zmanjšati odstotek manjvrednih ljudi in zvišati duševna kapaciteta naroda, obenem pa zmanjšati kriminaliteta. Raziskavanja so pokazala, da se rodi popolnoma zdravih in evgeniško brezhibnih ljudi mnogo manj, kot pa takih, ki zaradi duševnih defektov ne morejo koristiti človeški družbi. Tako postaja odstotek manjvrednih ljudi v narodu vedno večji. Človeštvo tako stalno propada, ker je znaten del duševno manjvrednih ljudi dedno obremenjen in se ti množe mnogo bolj kot normalni ljudje.

Država nima le pravice, marveč tudi dolžnost, da se brani pogina. Kako naj se zavaruje pred degeneracijo? Je več sredstev. Lahko pošlje manjvredne ljudi v oddaljene zaprte kraje, jih asilirava v raznih zavodih ali pa jih sterilizira in kastrira. Zadnje kazen so uporabljali že v starih časih za seksualne delikte. Država se pa sme sterilizacije poslužiti le tedaj, če bi ne mogla z drugimi sredstvi onemogočiti razpada manjvrednih elementov. Evgeniki zahtevajo pozitivna sredstva: vzgojo in poboljšanje evgenično popolnih, bolj alkoholizmu, nemoralni literaturi, prostituciji, prepoved zakonov manjvrednih in asilacijo.

Ali je sterilizacija kazniva? Če se izvrši zgolj z namenom, da se sterilizirani lahko brez skrbi uda spolnemu uživanju, n. pr. ženske da se izognejo nosečnosti in materinstva, je nedvomno kaznivo dejanje. Sterilizacija se sme uporabljati le v svrhu ozdravljenja bolnega. Evgeniki hočejo vplivati na razpajevanje in preprečiti podedovanje telesnih in duševnih napak, da tako dosežejo zdrav potomstvo. Zaradi tega se mora dovoliti sterilizacija tudi v primeru dedne nagljenosti. Če sta oče in mati slaboumna, je 77% otrok slaboumnih. Take osebe je treba sterilizirati, kar se je v Nemčiji zgodilo v 20.000 primerih. Slabo-

umne je treba prisilno sterilizirati, ker ni pričakovati, da bi starši slaboumni otrok privolili v sterilizacijo. Slaboumni so socialno nevarni, tretjina njih je zločincev. Občestvu lahko koristijo le telesno in duševno zdravi ljudje, manjvredni pa so človeški družbi v breme in zahteva njih vzdrževanje velikanske zneske, ki obremenjujejo evgeniško zdrave ljudi. Posledica tega je, da preprečujejo zdravi ljudje rojstva in širijo zločin odprave telesnega plodu (ekspozice nemškega notranjega ministra dr. Frčka k sterilizacijskemu zakonu). Država mora gledati, da se poudijo le telesno in duševno zdravi ljudje, njen interes ni le kvantitativni, temveč tudi kvalitativni.

V sterilizacijo sme privoliti le oseba, ki pojmuje pomen sterilizacije in se more torej operirati le človek, ki je dedno bolan, nikdar pa ne dedno zdrava oseba. Sterilizacija je včasih potrebna iz socialnih in ekonomskih razlogov v korist rodbine. Človek je član občestva in mora k skupnemu interesu po svojih močeh prispjevati. Zivljenje, zdravje, plodnost in porast prebivalstva so pogoji za tekmovalno državo z drugimi državami. Nemški narodni socializem je načel tudi vprašanje sterilizacije iz rasne indikacije. Mešanje nemške rase s tujci je za nemški narod škodljivo in sravnato ter zločin zoper narod. Take zločince je treba sterilizirati, čeprav je ugotovljeno, da imajo rase, ki so plode le med seboj, le malo ženičev. Kriminalisti zopet hočejo s sterilizacijo onemogočiti zločine in je nemški zdravnik dr. Boeters sestavil zakonski načrt, da bi se smeli duševno bolni in kaznenci izpustiti iz zavoda, če se dajo sterilizirati.

Ali je sterilizacijski zakon potreben? Sterilizacija je pravno utemeljena, če je človeška družba v nevarnosti, da porast duševno in telesno manjvrednih vodi k propadu moralnih kvalitiet naroda, če je dokazano, da se duševne bolezni ali vsaj nagljenost k tem boleznim podeduje in če se ohranitev zdravih dednih snovi naroda ne da doseči z drugimi sredstvi. Uspehi sterilizacije so po sedanjih izkušnjah prav dobri. Operacija je lahko in brez kvarnih posledic. Sterilizacija je vsekakor potrebna, da ne nastane degeneracija narodov. Ne sme se čakati, da bo nevarnost že na vrhuncu. Takrat bo prepozno, ker bo številno ljudi, ki bi se morali sterilizirati, že tolikšno, da se sterilizacija ne bo dala več izvesti.

Predavatelj je omenil še nekatere inozemske zakonodaje, o boleznih, zaradi katerih je dovoljena sterilizacija in kdo jo predlaga in je zaključil s pripombo, da bo sterilizacija dosegla svoj namen le tedaj, če bo šla roko v roki z etičnim prepovedom naroda.

da bodo prav vsi pari, ki jih je vezbal, zrela za mednarodni turnir.

Če povprašamo naše prvake, kako so zadovoljni s treningom in kako gledajo na turnir in teško preizkušnjo, ki jih čaka, ne zveš ničesar — in to je prav za prav premalo, da bi kaj napisal o njih. Tako izza kuhin se pa govori, da trenirajo vsak dan po več ur in da grede v teško borbo z gotovo samozavestjo, tako, da lahko računamo, da nas bodo dobro zastopali. Zanimanje je velika tudi v Zagrebu, od koder pride vsaj še število gledalcev, s posebnim ozirom na srečanje avstrijskih rivalov. O turnirju bomo še poročali. R. K.

Marij Šimenc na Jesenicah

Jesenice, 15. marca. V soboto zvečer smo imeli v Sokolski dvorani koncert našega najboljšega tenorista g. Marija Šimenca, ki ga je na klavirju spremljal profesor g. Srečko Kumar iz Zagreba. Udeležba občinstva žal ni bila tako, kakršno sta jo umetnika zaslužila. Zlasti na prvih zvežeh je zijala velika praznoba, ki je zgovorno pričala o zanimanju Jeseničanov za pevsko kulturo. Toda vsi, ki so se koncerta udeležili, niso mogli prehaliti fineze izvajanj obeh umetnikov, zlasti junškega tenorista Šimenca, ki je nedvomno najboljši pevec, kar jih je kdaj nastopilo na jeseniškem odru. Njegova orjaška pojava, svežost, jasna in izrazita izgovorjava, tehnika prednašanja v najvišjih glasovnih legah, lepo barvan in skrbno kultiviran glas, vse to je občinstvo silno razgledalo, da ni bilo ploskanja konca ne kraja. Zlasti je ugajala Govotčeva »Na nočistvu«, Gerbičeva »Skupaj sva pri oknu stala« ter Jenkova »Strunam«, ki je občinstvo silno užgala, da je pevec z burnimi ovacijami priključil večkrat na oder, še bolj kot koncertna pesem pa leže umetniku operne arje, predvsem one romanskega izvora. Z zanosom in lahkoto je odpel Johnsonove arje iz Puccinijeve opere »Deklica z zlatega zapada« in Griegovo romanco iz opere istega skladatelja »Mignon Lescaut« in Walterjevo pesmijo iz »Mojstrov pevcev nürnbških« Riharda Wagnerja.

Viharne ovacije občinstva so oba umetnika priključile ponovno na oder, publika je hotela še in še in ni mogla razumeti, da je koncerta konec. Spomin na ta umetniški večer bo udeležencem koncerta vse življenje lebdel pred očmi in uverjeni smo, da če bi umetnika še kdaj prišla na Jesenice, bi imela nabito polno dvorano.

Naše gledališče

DRAMA
Začetek ob 20.
Petek, 16. marca: zaprt.
Sobota, 17. marca: Beograd nekdanj in sedaj. Premijera. Izven.
Nedelja, 18. marca: ob 15. uri Raj potepuhov. Globoko znižane cene od 4 do 14 Din. Izven. Ob 20. uri Kariera kanclista Vinciga. Globoko znižane cene od 4 do 14 Din.
Ponedeljek, 19. marca: Ob 20. uri Beograd nekdanj in sedaj. Izven.
Torek, 20. marca: zaprt.

»Ljubljana nekdanj in sedaj« bi se lahko imenovala Nušičeva nova komedija, ki jo vzprizori drama v soboto kot svojo 16. redno premijero v tej sezoni. Komedija »Beograd nekdanj in sedaj« je eden najlepših komadov, ki jih uprizarjajo jugoslovenska gledališča v tej sezoni. Komad je zrediran po režiserju Bratku Krefcu. Glavno vlogo pa igra g. Cesar. Premijera je 17. t. m. izven abonmaja. Opozarjamo na ta dogodek vse ljubitelje dobre veselolige in pa prijatelje jugoslovenske dramske produkcije.

Genijalno delo Dostojevskega »Bratje Karamazovi« pridejo na oder dramskega gledališča v dramatični režiserja C. Debeveca koncert t. m. Roman, ki je izšel v odličnem Levstikovem prevodu, se dobi v vseh ljubljanskih knjigarnah.

OPERA
Začetek ob 20.
Petek, 17. marca: Carmen. Gostuje Marij Šimenc. Izven.
Sobota, 18. marca: ob 15. uri Marta. Dijska predstava. Globoko znižane cene od 4 do 15 Din.
Nedelja, 19. marca: ob 15. uri Gorenjski slavček. Gostuje tenorist Marij Šimenc. Izven. Znižane cene. Ob 20. uri Ples v Savoju. Izven znižane cene.

Drevi gostovanje priljubljene tenorista Šimenca v operi »Carmen«. Ta naš domači pevec, znan tudi preko meja, je izredno priljubljen in mu nudi baš partija Don Joseja, ki mu daje priložnost, da pokaže svoj blesteči glas v vsej formi. Predstava se vrši izven abonmaja.

Zborovanje planincev v Kranju

Kranj, 16. marca. V torek zvečer je imela tukajšnja podružnica SPD svoj redni občni zbor. V restavracijskih prostorih Nar. doma se je zbralo okrog 80 članov, dokaz, da to društvo še ni izgubilo zanimanja v javnosti. Zbor je otvoril načelnik g. A. Rojč in po pozdravu sreskega načelnika in predsednika mestne občine ter nadzornika podružnic g. Pučnika podal daljše poročilo, v katerem je zlasti očitno vprašanje postavitve planinskega doma na Storžiču, tej vsako leto bolj priljubljeni planinski točki. Podružnica je predvsem hotela kupiti parcelo, kar pa so zaenkrat onemogočili ondotni lastniki zemlje in tudi lovski zakupnik ni bil pripravljen dati lovsko kočjo na razpolago planincem. Za postavitev kočje se je sedaj zavzel komisar agrarne operacije. Uredilo se je tudi posebno stanje Valvazorjeve kočje, ki jo upravlja kranjska podružnica, namreč da je tudi vrt in prostor pred kočjo last SPD. Oskrbno te kočje je sedaj prevzela gđ. Anica Omcu, dočim je v Prešernovi kočji stara oskrbnica ostala. Na Stol so bile izvršene nove markacije tako od Zirovnice kot po grebenu. Orientacijska deska na kranjskem kolodvoru je sedaj v popravilu in bo kmalu zopet nameščena. Novembra je bil ustanovljen pri podružnici zimsko-sportni odtsek.

Iz tajniškega poročila, ki ga je podal g. Koršič, je razvidno, da je imel odbor 5 sej in več sestankov, da ima podružnica 288 članov, v novembru se je vršila v Kranju prvi skupščina SPD. Podružnica pa je priredila tri izredno uspešna propagandna planinska predavanja z rekordnim obiskom — G. Koršič je podal tudi poročilo gospodarja o obisku v obeh kočah na Stolu, da

Danes zadnjikrat vefilm po Puccinijevi operi:

MADAME BUTTERFLY

Divna pesem ljubezni ljubke cvetlice iz zemlje v kateri sonce ne zaide...

V glavni vlogi SYLVIA SIDNEY

Danes ob 4, 7/8. in 9/4. Predprodaja vstopnic od 11. do 1/2.13. ure

Elitni kino Matica

so bila izvršena manjša popravila, pri Valvazorjevi kočji pa je bil opravljen velik vodni rezervoar. O zadovoljvem blaginjskem stanju je poročal g. Mayr. Da je zimsko-sportni odtsek priredil 8 tečajev, 4 večje izle in lov na lisico, je poročal načelnik Cingerli. V imenu nadzornega odbora je g. Kosmač predlagal absolutorij, kar je zbor soglasno sprejel. Na mesto v Ljubljano premeščenega prof. Kolarja je bil izvoljen za namestnika g. Cingerli kot zastopnik zimsko-sportnega odbora. Nadzornik podružnic g. Pučnik je prinesel pozdrave od centrale in podal splošno situacijsko poročilo o delovanju SPD in o Pl. Vestniku, ki se vedno bolj izboljšuje in izpopolnjuje. S tem je bil občni zbor zaključen.

SOKOL

Velika kulturna prireditev gorenjskega sokolstva

Jesenice, 14. marca. V malokateri sokolski župi naše banovine se prosvetno delo tako intenzivno soji kot v večini društev Gorenjske sokolske župe. Skoraj vsa močnejša društva imajo svoje gledališke odre, močne pevске zore, orkestre ali tamburške zore in dobro urejene knjižnice. V vsem tem prednjačijo sokolska društva v Skofji Loki, Radovljici in na Jesenicah, v katerih se goji vsestransko prosvetno delo, ki se s telesno vzgojo izpopolnjuje in se tako vzgaja telesno in duševno zdrava in močna mladina.

Da pokaže sokolska župa Kranj tudi javno sadove svojega intenzivnega ter sistematičnega prosvetnega dela, prireja vsako pomlad župni prosvetni dan, na katerem nastopijo pevski zbori, orkestri in godbe na pihala v župi včlanjenih društev, ki skupno ali posamezno dajo zelo lepo in pestro sliko celotnega dela.

Prva dva župna prosvetna dneva sta se vršila v Kranju, letos pa se bo vršil 18. t. m. na Jesenicah. Po pripravah sodelujočih sodeč bo to največja pevška in glasbena prireditev, kar jih je bilo kdaj na Gorenjskem. Dopoldne se bodo vršile skupne in skupne in posamezne nastope, ob 15. uri pa se prične v Sokolskem domu koncert, ki ga bo prenašal ljubljanski radio. Na sporedu so skladbe Bedřiha Smetane, Pašćana, Klementića, Adamića, Grgoševića, Gerbića, Schwaba, Försterja, Medveda, Mirka, Aljaža, Kernjaka, Ipavca, Marolta, Veseljaja, Beethovna, Novaka in Hajdriha. Sodelovali bodo mešani zbori Kranjske gore, Kranja, Dobrove-Podnarta in Jesenic, moški zbori pa iz Podbrezja, Skofje Loke in Strazišća. Sodeloval bo na prireditvi tudi mladinski orkester ter mladinski pevski zbor Sokola z Jesenic in jeseniška sokolska godba na pihala. Se posebej pa nastopi godalni kvartet bratov Sorgo z Jesenic.

Spored otvorijo skupni orkestri s Smetanovo »Vltavo«, simfonično pesnitvijo iz cikla »Moja domovina«. Sledi »Sokolski pozdrav«, ki ga bodo peli skupni mešani zbori. Sledili bodo nastopi posameznih zborov in orkestra, stopi koncu pa bo godba na pihala zaigrala veličastno češko skladbo »Sanje češkoslovskega legionarja«. Koncert zaključijo skupni moški zbori, ki zapoje tri pesmi in kot zadnje Hajdrihovo »Jadransko morje«. Na podlagi pravilnika o voznih olajšavah, imajo polovično vozno na železnici vsi sodelujoči in vsi obiskovalci koncerta, ki so Sokoli, če jih potuje najmanj deset od enega društva ali ene postaje in če imajo žigosana potrdila svojega društva. Glede na pestri spored se pričakuje rekordna udeležba občinstva od blizu in daleč.

Vprašanje pohorske vzpenjače

Maribor, 15. marca. Mnogo se je že govorilo in tudi pisalo o pohorski vzpenjači. Eni so navdušeno delali za njo, drugi pa zopet iz raznih utemeljenih, pa tudi neutemeljenih razlogov proti zgradbi te znamenite značne železnice. Pred leti se je v Mariboru zbral pripravljalni odbor, ki naj bi proučil in realiziral zgradbo pohorske vzpenjače, ki naj bi vodila preko Reismanovega posestva v Pekrah na Pohorje. Ta akcija je bila hvale vredna, ker so bile takrat drugačne razmere in bi realizacija tega načrta zelo mnogo koristila tujstemu prometu. Kako pa je s tem sedaj? Ta čas je bila sročena misel o zgraditvi avtomobilske ceste na Pohorje. To ni ostalo samo pri načrtu, marveč je cesta, ki bo vodila z Reke na vrh Pohorja, že do polovice zgrajena. Druga avtomobilska cesta bo vodila iz Slov. Bistrice do Smartnega na Pohorju prav do krasne izletne točke, do kočje kraljice Marije v Smartnem. Razen tega zgrade po grebenu Pohorja široko avtomobilsko cesto, ki bo vezala Smartno z Ruško kočjo, tako da bo vse Pohorje prepreženo z avtomobilskimi cestami.

Spričo teh velevažnih cest za tujski promet se vprašujemo, ali je potem pohorska vzpenjača še potrebna? Splošno mnenje prevladnega in trezno mislečega občinstva je, da bi bila zgradba vzpenjače samo potrošnja denarja, kar pa v tej težkih časih ni priporočljivo. Čemu bi služila vzpenjača, če pa bomo imeli izvrstne avtomobilske ceste? Gospodje v pripravljalnem odboru so jako delavni in so nabrali že precejšnje vsote denarja. Naše in mnenje mnogih je, da naj bi ti gospodje stopili v stik z merodajnimi činitelji in pa z onimi, ki so na čelu akcije za zgradbo avtomobilskih cest, ter jim pomagali pri realizaciji teh načrtov. Kajti vedeti morajo, da čim se ureditvijo ti načrti, bo postala pohorska vzpenjača brezpredmetna. Ali ne bi bilo bolje, da se nabrani denar porabi za avtomobilsko cesto na najlepšo izletno točko bližnje in daljne okolice, na Sv. Urban? Ze sedaj je tu pozimi in poleti največ izletnikov, koliko več pa jih bo, če bo vodila tja dobra vozna cesta. To ne bi bilo važno samo za tujski promet, temveč tudi v narodno obrambnem pogledu. Cesta bo po vsej prički vodila preko Kamnice na Sv. Urban. Bolje pa bi bilo, če bi jo zgradili preko Brestnice, kar tamonj je veleposelnik g. Perko se je izrazil, da je pripravljen nuditi za cesto svoje pose-

stvo brezplačno. Nedvomno bi se nato našel podjeten človek, ki bi zgradil na Sv. Urbanu moderen hotel, kar bi zelo dvignilo tujski promet in koristi bi bile vsestranske. Zeleti bi bilo, da se razvije o našem vprašanju stvarna debata, ki bi končno razčistila vprašanje in vodila do prepričanja, da je pohorska vzpenjača v sedanjih prilikah res nepotrebna.

Beležnica

KOLEDAR.
Danes: Petek dne 16. marca katoličani: Radovan, Ljubislava, pravoslavni 3. marca. DANASKE PRIPREDITVE.
Kino Matica: Madame Butterfly.
Kino Ideal: Rože iz Pariza.
Kino Dvor: Sence preteklosti.
ZKD: Otok demonov ob 14.30 v kinu Matici.
Splošno žensko društvo občni zbor ob 16. v društvenih prostorih, Rimska cesta 9. Družabni večer »Krkec« ob 20. pri Mikliću.
DEZURNE LEKARNE.
Danes: Mr. Bohinc, Rimska cesta 24, dr. Kmet, Tyrševa cesta 41 in Leustek, Resljeva cesta 1.

Izpod sita

Pravijo, da je naša kultura v nevarnosti, pa se motijo, temeljito motijo. Tako solidne podlage se svoj živ dan ni imela, kakor jo ima zdaj. Po dokazu nam ni treba hoditi daleč. Poglejmo kar v stenografski zapisnik seje našega občinskega sveta. Tam stoji, da je za kulturni napredek (da ne bo kdo govoril o nekulturnem napredku) vneti občinski svetovalec predljal najprej za moderno mesnico, potem se je za dotaknil podpore Narodnemu gledališču, rekoč:

— Damo 400.000 Din. Govorilo se je, da to ni veliko. O ja, je veliko! Naše gledališče nam mora dati tisto, kar ljudje zahteva. Zalosti imamo že tako veliko, da je nam ni treba hoditi še gledati kje. Veseloliga in opereta, to je nekaj za ljudi! Zakaj naj bi jaz delal kravice klobase, če ljudstvo zahteva mesene (splošen smeh). Tisto, kar hito napolni, naj igrajo. Kdor se dvomi da naši kulturi ne preti niti najmanjša nevarnost, mu ni pomoči. Kjer vlada med gledališčem in klobasami tako lepa sloga, lahko kultura mirno spi, čeprav so gledališki igralcem že pomerili gasilske čelade in jih začno v kratkem učiti plezati po Magirus lestvi.

Ljubljanski tramvaj ima baje štiri nasprotnike in sicer hudiča, ki je dal to krizo, policijo, ki zapisuje voznike in jih kaznuje, boga, ki daje Ljubljani mnogo lepih dni, da se ljudje nečesto vozijo s tramvajem in pa časnike, ki tako nemarno sekirajo tramvaj po časopisju. Časnikarjem sicer mnogi dopovedujejo, da so velesila, da so pa takoj za bogom, tega si pač niso domišljali.

Drzen vlom v trgovino

Poljčane, 15. marca. V torek ponoči je bil izvršen v trgovino konzumnega društva v Makolah drzen vlom, ki mu ni kmalu para, kajti vlomilci so se pri svojem poslu poslužili avtomobila, ki ga pa niso pustili pred trgovino, temveč jih je čakal kilometer daleč od trga skrit v neki šupi.

Trgovina stoji sredi trga in so morali vlomilci ravnati prav spretno, da jih ni nihče slišal. Kraj okna so si skozi zid izvrtili tako široko luknjo, da so mogli z roko seči v notranjost in odstraniti železni zapah. Zvili in polomili so še krize v oknu nakar jim je bila pot v trgovino prosta. V naglici so pobrali, kar jim je prišlo pod roko. Med drugim 71 komadov moške in ženske manufaktur, 2 nahrbtnika, več svilnatih ženskih naglavnih in žepnih robcov, slamičar, 10 srajc, 5 svitrov, vrvi za perilo, 6500 Drava 50 Drina in 80 Vardar cigaret in še drugo v vrednosti, ki so jo mogli na hitro ugotoviti, okroglo 30.000 Din.

Vse blago so znosili na kraj, kjer jih je čakal avto. Ker pa so videli, da ne bodo mogli pravočasno spraviti vse robe v avto, kajti pričelo se je že prižigati luči in ljudje so že začeli vstajati, so jo vlomilci hitro odkrili, prej pa so še ostalo robo zakopali in poskrili v šupi. To noč jih tako ni nihče opazil.

Drugo noč so se pripeljali zopet z avtom, da bi odpeljali še ostalo robo, pa so jih ljudje opazili in pregnali. Avto je imel prižgano spredaj le eno luč, zadaj pa sploh ne. V njem je bilo 5 moških in ena ženska. Poljčanski orožniki so pod vodstvom komandirja g. Šebenika storili vse, da bi prišli zlikovcem čim prej na sled. V ženski so po vstvemnem poizvedovanju kmalu osumili neko C. K., ki je bila radi tatvine že neštokrat kaznovana, saj je bila celo v Begunjah. Prstni odtisi pričajo, da je ona res sodelovala pri vladu in da je bila sploh voditeljica, kar je bivala svoj čas v Makolah in so ji tamkajšnje razmere dobro znane. Tako bodo po zaslugi tukajšnjih orožnikov prednji vlomilci kmalu pod ključem.

Odlikovanje

Beograd, 16. marca. p. S kraljevim ukazom je odlikovan z redom Sv. Save 4. stop. g. Joško Pfeifer, župan v Krškem in bivši banovinski svetnik.

V šoli

Učitelj: Povej nam, Janezek, kako pravimo človeku, ki popusti, kadar nima prav.

— O takem človeku pravimo, da je pameten.

— No, kako pa pravimo človeku, ki popusti, tudi če ima prav?

— To so pa oženienci, gospod učitelj.

Žrtov.

Dva potepuha sta v hudem mrazu stala na cestnem vogalu.

— Jaz sem žrtvejustične pomote.

— Je dejal prvi.

— Tako, kakaj pa?

— Oprostili so me — pri takem pasjem vremenu.

Naši esperantisti so zborovali

Esperanto dobiva tudi pri nas vedno več pristašev. — Ljubljanski esperantski klub šteje 144 članov.

Ljubljana, 16. marca. Esperanto je pokret, ki dobiva tudi med Slovenci vedno več prijateljev. To je pokazal tudi sinočni občni zbor ljubljanskega esperantskega kluba, ki se je vršil ob 20. v klubskih prostorih v Delavski zbornici.

Zborovalce je pozdravil zaslužni predsednik g. Kozlevčar, ki je uvodoma poudarjal velik napredek mednarodnega jezika v minulemu letu. Vedno večja zahteva in potreba je, da se esperanto uvede tudi v šole. V Franciji je večina občinskih odborov sprejela resolucije v prilog esperantu. V tem jeziku oddajajo danes že vse radiopostaje sveta. Minulo leto je bilo tudi važen mejnik za esperantsko organizacijo. Na mednarodnem kongresu v Kölnu je bil dosežen sporazum glede enotne, močne centralne skupne fronte vseh esperantistov sveta. Tudi esperantsko gibanje v Jugoslaviji zaznava veliki napredek. Ljubljanski klub beleži lepe uspehe, tako na polju tujkoprometne propagande, kakor tudi s tečajji. Klub je tudi vodil in dal inicijativno drugim klubom v banovini. Za napredek in širjenje esperanta se klub poslužuje najnovejših metod, tako v ideologiji, kakor tudi glede notranjega življenja. Naloga bodočega odbora je pa ustvariti kader pravih esperantistov, večjih jezika in prepojenih z esperantsko idejo. Topla zahvala gre časopisju, ki je podpiralo naša stremjenja.

Tajnik g. Jakin je podal nazorno sliko internega in zunanega klubovega delovanja ter navedel, da šteje zdaj klub 144 članov. Lani jih je pristopilo 20. Klub je priredil več esperantskih predavanj v radiu. 1. oktobra se je vršila važna posvetovalna konferenca, na katero so bili povabljeni vsi esperantski delavci iz Slovenije in na kateri so bile določene okvirne smeri esperantskem gibanju v Sloveniji. Konferenca je imela ta uspeh, da se je zdramila tudi dežela. Z drugimi klubi v Sloveniji je bil ljubljanski klub v živahnih stikih. Pripravljala se ustanovitev kluba v Kamniku. Največja ovira za razmah esperantskega pokreta je pa pomanjkanje dobrih učiteljev. Letošnjo zimo je klub priredil dva tečaja.

Kongresa jug. esperantistov za binkošti 1933 v Beogradu se je udeležil predsednik g. Kozlevčar. Sprejetih je bilo več važnih sklepov, tako glede ustanovitve Esperantskega instituta, glede izdaje jug. antologije v esperantu itd. Nastalo je pa nesoglasje med Beogradom in Zagrebom, katerega posledica je bila, da je klub izstopil iz lige v Beogradu, ker hoče biti nevtralen, dokler se spor ne poravnava.

Tujkoprometni prospekti v esperantu so imeli velik uspeh, z vseh krajev sveta prihajajo zdaj prošnje, naj jih še pošljejo. Zato bo društvo »Putnik« izdalo nove prospekte o Sloveniji v esperantu. Prospekti so že v tisku. Tajnik je še poročal o rednih sestankih, o konverzacijskih predavanjih, o Zamenhofovem večeru itd. ter zaključil z željo, naj se članstvo še bolj oklene organizacije, ki dela za sporazum med narodi ter

Naši plesalci trenirajo

Ljubljana, 16. marca. Jutri zvečer bo v Ljubljani v Kazini prvi mednarodni plesni turnir, ki ga priredijo Plesni in Plesni klub »Ljubljana«. Zadnja dva dneva se zbira pred elegantnimi Bonačevimi izložbami gledalci in občudujejo okusno izložbo, prav za prav odtelk. Ikar je Plesnik lub razstavil dražocena darila za prvake. Oromen klubov znaš v srebrni barvi na modrem polju, zanimive slike z raznih turnirjev, pokali posebnih oblik, vse to vzbuja upravičeno zanimanje javnosti, ki bo jutri videla okrog 20 prvotvornih parov v plemeniti borbi gibov in ritma.

Posebnost, če hočemo reči, senzacija večera bo vsekakor tekmovalno v mednarodnem razredu, kjer bo v glavnem borba avstrijskih prvakov, znanih sredinevropskih plesnih kapacitet. Odlični plesalci iz Avstrije inž. Skalica in Lorenzutti s svojima partnericama sta si rivala in v Avstriji je danes odprto vprašanje, kdo je boljši, gotovo pa je, da se bo na sobotnem turnirju to vprašanje razčistilo. Zato je upravičena zahteva avstrijskih parov, da v mednarodnem razredu ne sodi noben avstrijski točkovni sodnik, temveč samo jugoslovenski. To je bil tudi pozor, ker bi sicer n. pr. prišlo do interesevnega srečanja obeh priznanih parov. Pomerila se bosta torej na nevtralnih tleh, sodili jim bodo inozemski sodniki, v katerih imata oba pravo zaupanje, naši plesni javnosti se bo pa nudil ureden užitek. Naloga para dr. Schreiner in inž. Wolf s partnericama sta po kvaliteti kaj za prvaka in bodo naši prvi pari imeli dosti težko etaljšje. V zadnjem plesu pa Avstrijci javljajo še 2 para, ki bosta takmovala v skupinah C in B. Avstrija bo torej zastopala 6 pari plesalcev.

Naši pari, devet parov, trenirajo vsak dan in se v formi znatno boljajo. Jenko, trener kluba, ima polne roke dela, vsak korek, vsak gib motri in popravlja, ker hoče,

JUTRI! premiera velike Leharjeve operete

CARJEVIČ

MARTHA EGGERTH
HANS SÖHNKER

Elitni kino MATICA
Tel. 21-24.

DNEVNE VESTI

— Francoski šumarji v Jugoslaviji. Ob koncu aprila prispeje v Jugoslavijo večja skupina francoskih šumarjev. Člani Jugoslovenskega šumarskega združenja jim pripravljajo prijeten sprejem. Ekskurzijo bo spremljal od Jasnice do Beograda inšpektor za šume in rudnike inž. Milan Manojlovič, od Beograda do ekskurzije pa inž. Nikolič. Francoski šumarji se odpeljejo iz Pariza 28. aprila preko Münchena in pripejo v nedeljo 29. aprila na Jasnico, kjer bodo srečano sprejeti. Oglejajo si Bled, potem se odpeljejo v Zagreb, kamor prispejo 30. aprila zvečer. Pozneje posejijo Vinkovce, Zemun, Beograd, Sarajevo, Han Pijesak, Mostar, Dubrovnik itd. Preko Splita se vrnejo v Zagreb 12. maja. Iz Zagreba odpušajo na Sisačko in po kratkem izletu v Crikvenico se vrnejo preko Trsta v domovino.

— Prva železniška razstava. Pod pokroviteljstvom prometnega ministra Radičoviča in častnim predsedstvom generalnega direktorja državnih železnic ličiča se od 22. aprila v paviljonih tehnične fakultete v Beogradu na svečan način prva železniška razstava. Razstavljeni bodo predmeti, ki so jih izdelali železniki v prostem času. Iz Beograda pride razstava v Zagreb, Ljubljano, Sarajevo in Subotico. Predmeta, ki pridejo na razstavo, je treba poslati v Beograd najkasneje do 10. aprila.

— Nalezljive bolezni v naši državi. V začetku februarja je bilo v naši državi 233 primerov ošpic, ki so zahtevale tri žrtve. Difterija, ki se je bila pojavila v 189 primerih, je zahtevala 30 žrtve. Skrlatnica je pobrala 12 žrtve, pegasti tifus tudi 12, tna-bušni pa 2. Ošpice so bile najbolj razširjene v savski banovini, difterija pa v dunavski. Od 8. do 14. februarja so zahtevale nalezljive bolezni v naši državi 64 žrtve.

— V Zagrebu zgrade veliko zletišče. Za letošnji vesoljski zlet v Zagrebu zgrade pri Maksimurju veliko zletišče, kjer bo precezovala za 50.000 gledalcev, na blavadišču pa za 5000 teledavcev.

— Zborovanje upokojenih orožnikov. Udrugoje upokojenih orožnikov kraljevine Jugoslavije je imelo večer v Beogradu občni zbor. Dohodki so znašali v preteklem letu 300.000 Din. Za predsednika je bil izvoljen Živojiti Lazarevič.

— Občni zbor pravnikov - prometnega. Udrugoje pravnikov resora prometnega ministarstva kraljevine Jugoslavije sklicuje prvi redni občni zbor v nedeljo 18. t. m. ob 9. v Beogradu v prostorih restavracije »Dedinjac« na Dedinju. Udeleženci imajo od 15. do 20. t. m. dopust, ki se jim ne vračuna.

— Izprememba radioprograma. Radionarcotično opozarjamo, da naš radio jutri ob 20. ne bo prenašal iz Maribora operete »Rože v snegu«, temveč opereto »Mala Floramye«.

— Konkuzji, prisilne poravnave in posredovalna postopanja. Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za dobo od 1. do 10. t. m. naslednjo statistiko (številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo pretečnega leta): Otvorjeni konkuzji: v dravski banovini — (3), v savski 4 (2), v primorski 3 (—), v drinski 1 (—), v dunavski 1 (2), v moravski — (1), v vardarski 2 (—), Beograd, Zemun, Pančevo 2 (—). — Otvorjene prisilne poravnave izven konkuzja: v dravski banovini 1 (3), v savski 4 (—), v vrbaski 1 (1), v primorski 2 (—), v drinski 2 (1), v zetski — (2), v dunavski 3 (1), v moravski — (1), v vardarski — (1), Beograd, Zemun, Pančevo 2 (—). — Odpravljene konkuzji: v dravski banovini — (7), v savski 1 (—), v vrbaski 2 (—), v primorski — (1), v zetski 1 (—), v dunavski 3 (1), v moravski 7 (1), v vardarski — (2). — Odpravljene prisilne poravnave izven konkuzja: v dravski banovini 2 (11), v savski 1 (—), v vrbaski 2 (1), v primorski — (1), v drinski — (1), v zetski — (1), v dunavski 2 (2), Beograd, Zemun, Pančevo 1 (1).

— Hrvatski planinci na Sv. Gori in Kravcu. Hrvatsko planinsko društvo »Sljeme« priredi v nedeljo 18. t. m. za svoje člane skupni izlet na Sv. Goro. Od 25. marca do 2. aprila bo v domu na Kravcu III. smučski tečaj v letošnji zimski sezoni, rezerviran za zagrebške smučarje. Udeleženci tečaja se odpeljejo iz Zagreba 25. t. m. zjutraj.

— Spiltski dnevnik »Jadranska Straza« prenehal izhajati. Večerja je izšla zadnja številka spiltskega dnevnika »Jadranska Straza«, ki ga je izdal in urejal Manfred Makale. List je nehal izhajati zaradi aranzmana, ki ga je napravil lastnik z izdajateljem novega dnevnika »Jadranski dnevnik«, ki začne izhajati prihodnji teden.

— Nov grob. Ze večer smo poročali o tragični smrti pokojnega mornarskega tehničnega kapitana g. Franje Celika. Pogreb simpatičnega moža bo jutri ob 14.30 izpred mrtvašnice pri Sv. Krištofu. Bodi mu lahka zemlja, težko prizadetim svojem naše iskreno sožalje.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo srmenljivo nestalno vreme, dež v predledkih. Tudi večerja je deževala skoraj po vseh krajih naše države. Najvišja temperatura je znašala v Škoflji 20, v Beogradu 19, v Sarajevu 16, v Solitu 15, v Zagrebu 14, v Mariboru 11,8, v Ljubljani 10,8. Davi je kazal barometer v Ljubljani 749,7, temperatura je znašala 4,4.

— Rdeči križ v Splitu. Večerja zjutraj so imeli v Splitu rdeči naravni pojav. Ze več dni piha v Dalmaciji močan jug, večerja zjutraj je bilo pa vse nebo rdeče. Vse kaže, da je jug prinesel oblake rdečega saharskega peska, ki se je pomešal z dežjem, tako da so bile gladilice rdeče. Okrog 10. je začel padati rdeč dež in kmalu so bile vse ulice in strehe rdeče. Na morju je divjal tako močan vihar, da ni bilo v pristanišče nobenega lokalnega barkana.

— Zaradi šunke ga je zabodel. V vasi Grdnu blizu Karlovca je bil umorjen v sredo zvečer 40letni kmet Peter Lieavec. Zvečer se je vračal s polja pa ga je na samem počitku osodov sin Jura Pavicki, ki ga je že dolgo sovražil: sprta sta bila zaradi šunke. Začel je metati kamenje za

njim in Lisavec je bežal Ker pa ni vedel, odkod leti kamenje, je pribežal naravnost k napadalcu, a ta je potegnil nož in zabodel Lisavca v srce. Po zločinu je Pavicki pobegnil, včeraj se je pa sam javil orožnikom in skesano priznal, kaj je storil.

— Znorela, ker je videla mavrico ponoči. Kmetica Ivka Brzič iz vasi Pečnik blizu Bosanskega Broda se je vračala ponoči od svoje sestre, pa je zagledala nad planino Vučnjak mavrico. Ker je praznoverna, se je tako prestrašila, da je omedlela. Našli so jo kmetje in ko je prišla k sebi, so videli, da je zblaznela. Cuden nebepni pojav so videli tudi drugi kmetje in razlagajo si ga kot znamenje velike nesreče.

— Pri zapeki, krvnem prenapolnjenju trebuha, kongestijah, bolečinah kolknih živec, bolečinah v boku, zasopljenosti, hudem srčnem utripanju, migreni, šumenju v ušesih, omotici, pobitosti, povzročji naravna »Franz Josefov« grenčica izdatno izpraznjenje črevesa in osvoboditev od občutkov tesnobe. Mnogi zdravniki uporabljajo »Franz Josefov« vodo tudi pri nadlogah klimakterijalne dobe z največjim uspehom. »Franz Josefov« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

—lj Mariborski harmonikarji v Ljubljani. Jutri popoldne bomo imeli na ljubljanskih ulicah prav lep in ljubek prizor. Z vlakom ob tričetrti na 2 popoldne se pripelje v Ljubljano zbor mariborskih malih harmonikarjev. Če bo vreme ugodno, bodo nastopili takoj pri izhodu kolodvorja mali harmonikarji v svojih narodnih nošah ter nam bodo tudi eno zaigrali. Zelo lepo bi bilo, če jih ljubljanska mladina pozdravi na kolodvoru. Mariborčani bi takoj videli, da jih Ljubljana sprejema z odprtimi rokami. Vse pa vabimo na izredno prijeten koncertni večer, ki bo v soboto dne 17. t. m. ob 20. uri v unionski dvorani, ko nam bo mariborski zbor zaigral in zapel preko 30 naših narodnih in ponarodnih pesmi. Cene sedežev so od 6 do 30 Din, obisk je pač vsakomur omogočen in kdor hoče biti ta večer vesel, naj poseje koncert Mariborčanov v unionski dvorani. Predprodaja v Matični knjigarni.

—lj Ribji trg bi se moral danes imenovati prav za prav žabji trg. Zab je bilo mnogo več kot rib Morskih rib je bilo samo nekoliko kilogramov in so jih po večini pokupili restavratelji na vse zgodaj, za druge kuncje je ostalo samo nekaj tunja in ribonov. Tuni je po 40 Din kg, druge morske ribe so razprodali po običajnih cenah, n. pr. lignje in ribone po 36 Din kg. Rečnih rib je bilo dovolj, zlasti ščuk, ki so po 30 Din. Precej je bilo tudi donavske postvije, ki so jo prodajali po običajni ceni po 36 Din. Druge postvije, ki jih je na bilo malo, so prodajali po 40 Din kot prejšnji petek. Gospodinjice so se morale hoče noče zanimati za žabe, ker je bilo tako malo rib. Žabe so pa bile razstavljene tako vabljivo. Seveda so se pomešile in kraki so tudi precej toletli, ker zdaj žabe še ne huišajo zaradi ljubezni. Najbolj toleste krake prodajajo po 1,50 Din par. srednja cena je pa 3 kraki dinar.

—lj Podmladek Rdečega križa na državni klasični gimnaziji v Ljubljani priredi v torek dne 20. t. m. na odru Sentiakobskega gledališča Jalenovo izro »Domc«. Ze samo ime avtorjevo jamči za lepoto te drame. Tako smo lansko leto videli dramo »Bratci«, ki so jo uprizarili dijak I. državne realne gimnazije in ki je docela uspešla. Prav tako lepa je tudi drama »Domc«, ki zavzema eno izmed prvih mest slovenske dramske umetnosti. Iz nje diha pristno kmečko življenje z vse svojo lepoto in nepristilnostjo. Pri igri sodelujejo naši mladiši, ki bodo pokazali, kaj se lahko doseže s trudom in ljubenzijo. Vodstvo igre ima g. Fran Lipah, ki je že nekajkrat pokazal svojo umetnost prav na naši gimnaziji. V odmorih nas bo kratkočasil gimnazistični kvartet, ki doseje v javnosti še ni nastopal, vendar pa zanimivo so svoji sestavi in izvajanju. Ceneno občinstvo najvljudneje vabimo in opozarjamo, da je čisti dobiček namenjen ravnim dijakom.

—lj Obletnica smrti knezine Zorke. Društvo »Knezinja Zorka« obiaja obletnico smrti Nj. Vis. knezine Zorke, blažopokojne matere našega kralja, v soboto dne 7. marca ob 11. Ta dan se bo služil v njen spomin parastos v pravoslavni kapeli v vojašnici na Taboru. Upravni odbor vabi tem pomem vse članice, da se zadušnice za vsako zaščitnico našega društva v čim večjem številu udeležijo.

—lj Ob tem slabem in pustem vremenu se boste za par dinare izvrstno zabavali na praznik sv. Jožeta popoldne v Sentiakobskem gledališču. »Radio tenor« je veselo-igra, polna kuletov, opernih arij in komičnih zapletitvev. Začetek ob 3. uri. — Pradorodaja vstopine 19. marca dopoldne od 10. do 12. ure in eno uro pred začetkom predstave v Meestnem domu. Pridite, ker je to zadnja uprizoritev te izvrstne veselozigre.

—lj Sezona za pomladansko posipanje cest se je začela. Naučudnejša prilika za posipanje je po obilnejšem dežju, ko lahko postrogaio blato z razmešanega čistšča ter zasujejo kotanje z gramozom. Gramoz tako bolje obleži. Najbolje bi pa bilo seveda, če bi tudi vselej utrdili in zgladili poip z valjarjem, ker ga sicer vozila kmalu razrijajo in nastanejo na cestah kolozovi. Včeraj so posipali po mestu precej cest. Posipajo tudi Bleiweisovo cesto ki so jo prvotno nameravali začeti že večerja tlakovati. Dalo so preložili na april, po veliki noči.

—lj Največja plesna revija v Ljubljani bo jutri v soboto v Kazini na »I. mednarodnem turnirju«, kjer tekmujejo znani najboljši pari Jugoslavije, Avstrije in Nemčije. Najinteresantnejši bo vsakakor pari avstrijskega prvaka inž. Skalka-Wannig in prvaka nemškega saveza g. Lorenzutti-Berg

kakor tudi našega prvaka g. Seunig - Stojkovič s prvakom Graza inž. Wolf-beron Satic in štajerskim prvakom dr. Schreiner von Grafenstein. Istotako tekma naših parov s pari Zagreba za naslov prvaka dravsko-banovine 1934. Nagrade in slike so razstavljene pri Iv. Bonaču. Informacije pri mojstru Jenki v Kazini.

—lj Zdrugoje čevljarjev v Ljubljani nanzanja, da poteče rok za prijavo pridobine dne 31. marca t. l. in vabi og. člana, da se vesled tozadevnih informacij zgledajo pri združenju. Načelstvo.

—lj V Mestni klavnici se bo jutri (sobota) ob 15. prodajalo na prosti stojnici prašičje meso po znatno znižani ceni.

I. medn. plesni turnir z velikim družabnim plesom

SOBOTA 17. T. M. KAZINA OB 20 $\frac{1}{2}$

Tekma najboljših parov

Jugoslavije — Avstrije — Nemčije

—lj Razstava otroških risb bo v nedeljo dne 18. in ponedeljek 19. t. m. na učiteljsku. Ob priložnosti v nedeljo ob 10. uri bo predaval vseučiliški profesor g. dr. Karel Ozvald o važnosti otroškega risanja v pedagoški dobi za poznavanje otrokove duševnosti. K obisku, ki je brezplačen, vabi društvo »Sola in domu«.

—lj Udrugoje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, vabi člana, da se udeležijo pogreba pokojnega g. inž. Evgena Poniža, ki bo v soboto dne 17. t. m. ob 2. uri popoldna izpred hiše žalosti v Costovi ulici 14 (za Bežigradom).

—lj Kino. »Madame Butterfly« ima vsak dan večji uspeh, ali kaj pomaga, če si to nežno lirsko dramo ogledamo lahko samo še danes, ker nas bo jutri že razveseljevala slavna Leharjeva opereta »Carjevica«. Glavni vlogi igra Marta Eggert, ki se nam je tako priljubila v nepozabnem »Hrepenanju«, a »Carjevica« je v marsičem vendar še lepši od »Hrepenanja«, ker v njem nastopajo samo najbolj izbrani igralci. Seveda so pa tudi slike tako krasne, da pomeni »Carjevica« za Ljubljano pravo senzacijo. Ob 14.30 si lahko v kinu Malice ogledamo tudi »Otok demonov«, ki ga vrti ZKD. Clovček strmi pred posnetki starodavnih arhitektonskih veledel, ki kljubujejo teozofijem na otoku Bali v Malajskem arhipelu, kjer je na svoji ekspediciji grof Pless posnel najčudovitejše običaje, zlasti pa starari kultu nagote tega lepza plemena.

—lj Mornarji! Udeležite se vsi pogreba t. m. ob 14.30 uri izpred mrtvaške veže Sv. Krištofa na pokopališču k Sv. Križu. Mornarska sekcija k. o. JS.

ZVOČNI KINO DVOR

Telefon 2730

Samo še danes ob 4., 7. in 9. uri

premera filma, ki je ovečeli erca vseh narodov
SENCE PRETEKLOSTI
Eugen Klöpfer, Magda Sojka, Hani Feher
Cene Din 2.—, 4.—, 6.— in 8.— Din

—lj Učenci 8 b r. II. drž. real. gimn. so darovali 130 Din »Podpornemu društvcu« namestu venca na grob dr. Kobeta.

—lj Velike senzacionalne odločine rokoborbe. Danes ob 20.30 bodo v dvorani Delavske zbornice velike mednarodne izločitvene profesionalne rokoborbe tekme za svetovno prvenstvo leta 1934 v grško-rimskem slogu, aranžirane po ASK Primorju za premijo 15.000 Din. Danes se bore sledeči pari: 1. Tom Sayer proti Szajji, nazvanemu ogreski bik. 2. Mrna (CSR), bivši svetovni prvak, proti Kawamu (Avstrija), kralju smrtonosnega dvojnega nelsona. 3. Herzog, jugoslovenski Herkules, proti Bognarju, prvaku Madžarske, nazvanemu kralj tehnik.

—lj Drevi prosvetno-družabni večer »Krk« pri Mikliču! Po zanimivem predavanju Filipa Uratnika godba! Na prijeten dolenski večer vabimo vse člane in prijatelje Dolenski! Vstop vsakomur prost!

—lj Octovo kisline je pila. Izgubljenca Klara A., delavka brez posla, je večerja popoldne na pokopališču pri Sv. Križu v obupu pila octovo kislino. V krčih zvičajajo se so našli mimoidoči in obvestili reševalno postajo, nakar je bila Klara prepeljana v bolnišnico. Tam so ji izprali zede in je že izven nevarnosti.

—lj Po konkurenčnih cenah prodaja fine damske svilene nogavice v najmodernejših barvah M. PIRNAT, Sv. Petra cesta 22.

Iz Ptuj

— Hitro izsleden uzmovi. Pri posetniku Trunku v Cvetkoveh se je pred dnevi zlasil neznan možki, ki bi bil rad dobil delo. Neznane je pa izrazil ugoden trenutek, ko je bila soba prazna, da je sešel v odprto omaro, iz katere je izmaknil 3000 Din ter jadrno pobrisal proti Ptjuju. Po povratku v sobo je Trunk takoj opazil tatvino ter o tem obvesti orožnike, ti pa orožniško postajo v Ptjuju. Ptujski orožniki so tatu izsledili v mestu še istega dne in Trunk je dobil svoji denar nazaj.

— Velik požar v Gerečji vasi. V sredo zvečer so bili nenadno alarmirani ptujski gostilni: gorilo je v Gerečji vasi. Stanovanjsko in gospodarsko poslovlje vdove posestnice Marie Drevensček je bilo vse v plamenih, ko so prihleteli gostilni, sama posestnica s svojo 17letno hčerko Antonio na sta ležali s smrtnimi oneklinami na tlati, kjer jima je nudil dr. Vrečko prvo pomoč. Ravno tako sta dobila pri reševanju iz goreče hiše posestnice Drevensček in nje hčerke težke okelkline gasilca Štefan Rozman in Golob Fric. Vse štiri so hitro prepeljali v ptujsko bolnico, kjer pa je večerja zjutraj hči Antonija v groznih bolečinah izdihnila, mati pa se še bori s smrtjo. Razen poslodij, ki so pogorila do tal, je zgorlel tudi ves živež in valiko premičnin, kakor tudi vse seno in slama. Škoda se ceni na Din 100.000. Kako je ozenj nastal, se še ne ve.

— Napad s kamnom. Ko se je pred dnevi vračal posestnik Callinger Franc iz Dravotvja iz svoje kleti v Senčaku domov je v vasi Zagorec naletel na nekega V. I. posestnikovega sina iz Zagorec, ki je zahteval od njega, videč da nese Callinger s seboj piščo, da mu da piti, čemur pa se je Callinger uprl. V. I. je tako razkačilo, da je pograbil velik kamen ter ga z vso silo vrzel v Callingerja, ki je omahnil ob občestni isark s prebito gornjo ustnico.

— Občni zbor Jadranske straže bo v soboto 17. t. m. ob pol 20. uri v spodnji dvorani Narodnega doma. Po občnem zboru na bo v zornji dvorani poslovilni večer komandanta mesta g. podpolkovnika Mirova Sarca.

Selijo se in se ne preselijo

Magistrat ima hude preglavice z deložiranimi barakarji iz gramozne jame

Ljubljana, 16. marca. Mnogo se je že govorilo o tem, da bodo zgradili letos solo v mestni gramozni jami za Bežigradom, kjer je veliko barakarsko naselje (bilo je 63 hišnih številk). Preden pa začno graditi, bi se morali izseliti iz jame barakarji. Vsi so bili o tem obveščeni, vendar se s samimi obvestili ta zadeva ne more rešiti. Občinski svet je odobril za odkup nekaterih barak kredit, vendar tudi to ne pomaga, kajti vseh barak ne bodo odkupili. Baje jih vseh nekaj tudi prestavili v Mestni log. Dokler ne bodo porušene vse barake, podjetje ne bo začelo graditi sole.

Prejšnji teden so začeli mestni delavci podirati veliko mestno barako. Dvanajst družin se je izselilo, kamor je kdo vedel in znal. Nekateri so še ostali v jami, preselili so se k drugim barakarjem v drvarnice in kjer je bilo kolikaj strehe. V drugi baraki, enako veliki, so pa medtem še vedno stanovali ljudje. Nekateri so bili obupani ter so tarnali, nekateri se pa niso brigali za ves svet in si niso bellili glave, kje bodo prenočevali naslednjo noč.

Bil je deževen, vetroven dan. Prva baraka je bila že porušena, uporaben les so odpeljali, delavci pa niso vrgli orodja iz rok, čeprav je kazalo, da jim barakarji v drugi baraki ne verjamejo, da gre za res. Toda delavci so morali delati. Zlezi so na streho ter jo začeli odkrivati. Barakarji se niso zanimali iz barake. Deževalo je posteno in voda je začela curjati skozi strop v borna stanovanja. Tedaj so se barakarji prestrašili. Nastala je zmeda. Ljudje niso vedeli, kaj naj store. Pohištvo je bilo čedalje bolj mokro. Razen tega so pa delavci začeli razbijati strop. Omet, prah, voda so se vsipavali na nesrečne barakarje. Otroci so gledali začuden. Nekateri so jokali s starši vred, drugim je pa bil všeč ta čudovit nered.

Ni kazalo drugega, kot da so se barakarji začeli umikati. Bili so v defenzivi v slabi trdnjavi, pasivni odpor jim ni pomagal. Zato so začeli vlačiti naglo pohištvo iz razvalin. Oprezali so za pristreški in mudilo se je vsem, ker so se bali, da bi jih ne prehiteli drugi. Ob taksem vremenu ne moreš pustiti pohištva na prostem. V severnem delu jame je bilo nekaj praznih barak, ki jih je občina odkupila, da jih podr. Tam je našlo nekaj brezstresnikov streho. Tri družine so se preselile pod monumentalne stadijanski pristrešek ob Tyrševi cesti. Ko je arhitekt ustvarjal načrt za stadijon, najbrž ni mislil, da bo praktičen pristrešek služil kdaj tudi za stanovanje revnih deložirancev. Da, na magistratu imajo preglavice z barakarji.

Na hodniku ob najprometnejši cesti, ki služi tudi mednarodnemu prometu, niso mogli pustiti deložirancev (eden ima osem otrok!), kajti bedo je treba skriti, tedaj je

vse dobro... Toda kam naj pošljejo nesrečne ljudi? Tri dni so »stanovali«, od sobote do točka, pod pristreškom in ljudje so se zgrajali nad to razstavo revščine. V jami je bilo še nekaj praznih barak, ki jih nameravajo sicer kmalu podreti, a jih vsaj za nekaj dni lahko še zopet obljudio. In barakarji so romali izpod monumentalnega stadijanskega pristreška zopet v jamo. Gordijski voz.

Zdaj so na vrsti barake v severnem delu jame. Podrli so že tri. Druge so še vse polne in kaže, da se bo še česse ponovila tragikomedijska, da bodo podrli strehe nad glavami barakarjev. Tisti, ki ima tako številno družino in ki se je preselil od stadijona zopet v jamo, bo najbrž prvi na vrsti. Mnogi barakarji še čakajo, da jim ocenijo barake ter odkupijo ali jim pa vsaj jasno povedo, kaj nameravajo z njimi. V negotovosti čakajo. Govorilo se je, da bodo izgnali iz mesta vse, ki niso pristojni v Ljubljano, drugim bodo postavili barake v Mestni log, kjer so zidari že na delu. Toda tudi to ni tako enostavno, kot se zdi. Z izgonom se ne bodo iznebili barakarjev, ker bi se prej ali slej vrnili. Barakarji, ki se pristevajo v kategorijo poštenih, nedolžnih revežev, si tudi žele, da bi se rešili neprijetne družine. Toda, kjer je beda, se kopčji tudi vse drugo zlo, zato je pač naivno misliti, da bodo kdaj izumrli vsi izgubljeni, ki jih je pristanila beda k tlom, dokler bodo stale barake.

Tudi tu jih je nekaj, a posledic bede samih na sebi ne moreš odpraviti. Brodolomci življenja so, ki se rogajo vsemu. Lahko jih obsodiš, to je pa tudi vse. Nekateri imajo kopice nezakonskih otrok. Zato se tudi zgroji, da se ta ali oni ponorčuje na kaj značilni način: »Dokler nam bodo dajali podpore, bomo spravljali na svet otroke!« To je pač usodna, ki se zbira na dnu takšne družbe, kakršna pač je. In največ trpe nedolžni otroci, ki so obsojeni vnaprej, da množe slab material družbe, obsojeni so v naraščaj bednih in nekorištnih njenih članov. Problem je jasen, toda ne verjamemo, da se ga bo kdo lotil.

Kdor ima meglene pojme o socialnih vprašanjih, ki ti stopajo pred oči na vsakem koraku v barakarskem naselju, bi si moral ogledati kopice otrok med to pisano revščino. Otrok, ki žive v umazanih, tesnih barakah, bolehaloči za jetiko, slabo hranjeni ter prepuščeni sami sebi. Na te otroke mislite, ko podirate barake, ko se lite revščino od enega konca na drugi, ko naglate tudi na nje breme bede ter vso težo tega večnega preseljevanja! Mislite na nje, spomnite se, da so najbolj potrebni tako zvane zaščite dece! In sprevideti bi morali že vendar, da bi ljudje, ki ne prevzemajo odgovornosti za otroke in ki so morda še celo dedno obremenjeni — ne smeli roditi otrok!

Iz Maribora

— Mariborska kočja dobi električno razsvetlavo. Pri ljubljani Mariborska kočja dobi se letos električno razsvetlavo. Tok bo dajala električna centrala »Pohorskega doma«. S tem bo ustrezno žrti mnogih turov, ki bodo potem prav gotovo še raje obiskovali Pohorje in »Mariborsko kočjo«.

— Izpred sodišča. Na zatožni klopi sta v torek sedela nepopolnletna prstapača 33-letni tesar Kop Ivan in 27letni drvar Kvas Josip, oba iz Smartnega. Obtožnica jima očita, da sta dogovorno napadla v noči na 28. julija lanskega leta Sušteršiča Ivana in ga z ročicama pobila na tla, da je nezaveštan oblegal. Osumilneca sta prizadejala Sušteršiču težko poškodbo na glavi. Kazenskem senatu sta dejanje akcesano priznala in sprejela kazeno po 3 oziroma 4 mesece strogega zaporu. — Istega dne je tričlanski senat sodil kravezica tate Pečnika Martina, posestnika iz Zornje Pristave. Obtožene je raznim gospodarjem ukradel tri krave v vrednosti 5000 Din. Pečnik je krave prodal po smešno nizki ceni. Obsojen je bil na 6 mesecev strogega zaporu in na izgubo častnih državljanskih pravic za 2 leti.

Iz Celja

— Občinska organizacija JNS za Dobrobo imela redni občni zbor v nedeljo 18. t. m. ob 8. v narodni šoli na Dobni. Poročali bodo go. narodni poslanec Ivan Prekorsček, predsednik sreske organizacije JNS dr. Ernest Kalan in sreski veterinarski referent Maksim Šribar.

— Občinski urad za Celje-okolico opozarja vse lastnike psov na dolžnost prijave psov in nabave pasjih znamk, ki se mora izvršiti brezpogojno do 30. t. m. Po preteku tega roka se bo pobrala v smislu zakona taksa v dvojnem iznosu.

— Umrja je v sredo 14. t. m. v celjski bolnišnici 68letna dninarica Antonija Kosova z Vranskega.

— Štiri nogometne tekme. Oba praznika bosta nudila pester nogometni spored. V nedeljo 18. t. m. ob 13.30 bo na Glaziji prijateljska nogometna tekma med SK Olimpom in SK Laškim; ob 15. pa med SK Ilirijo iz Ljubljane in SK Celjem, dočim bo na praznik 19. t. m. ob 13.30 tekma med celjskim vojaškim teamom in SK Celjem ter ob 15. med SK Rapidom iz Maribora in SK Olimpom.

— Izgubljenca. Neke uradnica je pred dnevi izgubila na poti od Mariborske ceste do gimnazije 200 Din vreden zlat prstan z rdečim kamnom, neka dljakinja pa je izgubila na poti od Narodnega doma do Vegove ulice 1200 Din vredno zlato zapestno uro brez šipe in kazala.

— Davčne napovedi. Društvo jugoslovenskih obrtnikov za dravsko banovino, podružnica v Celju, obvešča vse svoje člane in članice, da bo uradovajlo prihodnji torek 20. in sredo 21. t. m. in po potrebi tudi še v prihodnjih dneh, vsakokrat ob 3. do 5. popoldne v društveni pisarni, Razlagova ulica 6, pritičije, iz prijaznosti in naklonjenosti napram našemu društvu, odlični strokovnjak, ki bo izpolnjeval davčne napovedi, kakor jih morajo vložiti vsi obrtniki in obrtnice najkasneje do konca meseca marca na predpisanih uradnih obrazcih. Ob tej priliki bodo dobili obrtniki in obrtnice lahko tudi vsa v davčnih zadevah potrebna pojasnila in pouk. Vse to bo popolnoma brezplačno, le predpisane tiskovine, ki jih je dobiti v papirnicah in trafikah, naj prinese vsakdo že s seboj. Obrtniki in obrtnice — člani in članice — se vrnudno pozivajo in so vabljeni, da se te ugodne prilike poslužijo in se zgledajo

ob navedenih dneh v pisarni našega društva pri tam poslujočem strokovnjaku, da bodo lahko vložili predpisom ustrezajoče napovedi in da pozneje ne bi imeli morda nepotrebnih stitnosti, težko in stroškov. — Oabor.

ZVOČNI KINO IDEAL

Danes ob 4., 7. in 9.4. uri zvečer: Premiera! Fritz Schulz in Julius Falkenstein v veseli opereti

„Roža iz Pariza“

Ponson du Terrail 20 Zdravnikova tajna

Roman

Baronica je nekaj časa molčala. V svoji duši je bila hud boj med srcem matere, ki ne more prokleti svojega sina, med srcem žene, ki čuti v sebi hrepenenje po odpuščanju, in pa med ponosom rase, ki je prevladoval v nji vse življenje. Toda v tem boju je ponos rase podlegel. Baronica je naenkrat podala svojemu sinu roko, rekoč: — Dvigni vendar svojo ženo, ki še vedno kleči pred menoj.

Hektor je od radosti vzkliknil. Berta se je pa vrgla vsa srečna baronici v naročje. Potem se je obrnila žareč od veselja k Hektorju, rekoč: — Vidiš torej, da sem storila prav, ko sem prišla s teboj.

X.

Zdaj se pa vrnimo v Maisonneuve. Bilo je jutraj, po noči, bogati na burnih dogodkih, ko je lord Helmuth izdihnil, obdolžil pred smrtjo Hektorja umora.

Samo dva človeka sta slišala to priznanje umirajočega. Bila sta to sodni uradnik in dr. Roussele.

Mladi uradnik, poslan iz Orleansa na kraj zločina, je bil energičen, hladnokrven mož.

Poznal je dobro kraj in vedel je, kako velik ugled uživa že od nekdaj rodbina Mausejour. Zato je dejal zdravniku, ko je lord Helmuth izdihnil: — Ste slišali zadnje besede umirajočega?

— Da.

— Obdolžil je moža, ki bi si ga nihče ne drznil obdolžiti.

— Strinjam se z vami, — je pritrtil zdravnik.

— Ali razumete, kaj pomeni ta izpoved?

Zdravnik ni odgovoril. Vendar pa hočem zaslizati moža, čigar ime je lord Helmuth izgovoril, predno se za kaj odločim.

— Berača Mauberta?

— Da.

— To bo pametno, — je odgovoril zdravnik, ki je v njem zažarela iskrica upanja.

— Moral bom pa na vas posebno paziti, — je nadaljeval sodnik, — če mi pod častno besedo ne obljubite, da boste o lordovi izpovedi zaenkrat strogo molčali.

Zdravnik se je začudeno ozrl na namestnika državnega tožilca.

— Samo vi in jaz veva, da je lord Helmuth obdolžil Hektorja de Mausejoura.

— No in?

— Torej je samo ena možnost: Ali se je lord Helmuth zmotil ali pa je Hektor de Mausejour kriv. V prvem primeru bi bilo odveč, če bi se ime te ugledne rodbine je izgovorilo.

— Prav pravite, — je pritrtil zdravnik.

— V drugem primeru, — je nadaljeval namestnik državnega tožilca, — pa pripada Hektor de Mausejour roki pravice in nihče ne sme poskusiti iztrgati ji ga.

Zdravnik se je priklonil, rekoč: — Dajem vam častno besedo, da ne bom nikomur izdal, kaj sem slišal.

Tedaj je odprl zdravnik vrata in dejal Jeanni, ki je bila prihitela, čim ga je zagledala na pragu: — Je že končano, drago dete!

Jeanne je planila v mrljiško sobo, za njo pa oče in služničad Maisonneuve. Vsa obokana se je vrgla na mrtvega lorda Helmutha.

Sodnik je pa stopil ta čas iz sobe, da bi dal orožnikom potrebna navodila.

Zdravnik je stal nepremično in zrl molče na nesrečno dekle. Zdelo se mu je, da je ta bolest nekam glasna in naenkrat se je oglašil v njem grozen sum.

Ta čas se je pa že vrnil sodnik z zapisnikarjem, orožniškim stražmojstrom in beračem Maubertom.

Mauberta ni bilo treba iskati, ker je bil med drvarji in kmeti, ki so bili prihiteli v Maisonneuve, čim se je raznesla vest o umoru.

Zdravnik je zadržtel, ko je zagledal tega moža. Vstal je, da bi odšel, toda sodnik ga je pozval, naj ostane.

Orožniki so izpraznili sobo.

— Kaj hočete od mene? — je vprašal Maubert.

— Takoj vam povem, — je odgovoril sodnik. — Ste poznali lorda Helmutha?

— Ah, ubogi lord! — je vzdihnil Maubert.

— Bil je umorjen, — je dejal sodni uradnik. — Zdaj iščemo morilca. Če je vam znano kaj, kar bi nas moglo privedi na njegovo sled, nam povejte.

Maubert se je ozrl na mrljačo, rekoč: — Ubogi lord! Njemu to ne bo pomagalo... jaz bi si pa nakopal s tem sovražnike... Ne, ne, ničesar ne vem.

Hotel je oditi, toda orožniški stražmojster ga je zgrabil za vrat.

XI.

— Če nam poveste, kar je vam znano, vas izpustim, dragi moj, — je dejal namestnik državnega tožilca Maubertu, — če se boste pa upirali, bom prisiljen aretirati vas.

— Kdo vam pa pravi, da kaj vem? — se je odrezal Maubert.

— Vaše vedenje, vaša groza, nejasne besede, ki so vam ušle iz ust... Sicer je pa lord Helmuth tik pred smrtjo izgovoril vaše ime, — je pripomnil namestnik državnega tožilca.

— Ubogi lord! — je vzkliknil Maubert, — govoril je o meni...

— In dejal je, da bi mogli vi imenovati njegovega sovražnika.

Maubert je kriknil. Kazalo je, da postaja njegova groza vedno večja; in začel se je tresti po vsem telesu.

— To da je dejal? — je zamrmral... Toda, ne bo ga več tu, da bi me branil...

Ta čas, ko je Maubert govoril, je zapisnikar skrbno zapisoval vsako njegovo besedo. Maubert je naenkrat to opazil in dejal:

— Kaj pa zapisujete? Mar hočete, da bi me umoril tako, kakor je lorda Helmutha?

— Maubert, — je dejal namestnik državnega tožilca strogo, — pravim vam, da so minute pravice štete, da nimamo časa čakati. Vaše zadnje besede so dokaz, da dobro poznate morilca lorda Helmutha. Če se vam takoj ne razveže jezik, vas dam ukleniti in odvesti v ječo, ker vas utegne vaše obotavljanje obdolžiti soudeležbe pri umoru.

Te besede so padle na beračevo glavo kakor strela iz jasnega.

— Sokrivičel, — je zaječjal, — jaz naj bi bil soudeleval pri umoru ubogega lorda... ki mi je storil toliko dobrega... ki me je snoči rešil, da me niso umorili...

In vrgel se je pred namestnika državnega tožilca na kolena, sklenil roke in zaječjal ves iz sebe od groze: — Toda če bom govoril, gospod, me boste branili, kaj ne, gospod, vi, ki vas orožniki ubogajo?... Daste mi toliko denarja, da se bom lahko odpeljal daleč... zelo daleč.

— Pravica vas vzame pod svojo zaščito, — je odgovoril namestnik državnega tožilca. — Ničesar se vam ni treba bati. Govorite!

Maubert je zopet nekaj časa okleval, potem je pa kazalo, da se je končno premagal in začel je pripovedovati: — Predsnočnim je lord zasledoval v gozdu zelo mladega divjega lovca, ki mu je bil ustrelil psa. Bil sem baš v gozdu in pomagal sem lordu ujeti tega lopova, ko je naenkrat stopil iz gozda razkačen mož in me pobil s kopitom svoje lovske puške na tla. Lord mi je hotel pomagati, toda ko sta se spogledala s prišlecom, sta si zagrozila s pestmi in mi obrnila hrbte. Če se ne motim, sta pozvala drug drugega na dvoboj.

— Kdo je bil mož, ki je vas udaril?

— Ali me bo pravica res ščitila? — je vprašal Maubert znova.

— Da.

— To je bil Hektor de Mausejour.

— Oho! — se je začudil sodnik in pripomnil:

Burno življenje Aleksandra Staviskega

Policija v sleparjevih mrežah — Cela mafija odličnih in vplivnih osebnosti je krila njegov hrbet

V bayonneski zastavljalnici je Stavisky vedno videl svoje podjetje, ki je imel v njem glavno besedo. Iz orleanške izkušnje je vedel, da zveza občinskih zastavljalnic budno pazi na poslovanje svojih članov in zato je enostavno prepovedal, da bayonneska zastavljalnica ne sme vstopiti v to organizacijo. Še bolje se pa vidi njegovo razmerje do podjetja in tudi njegova neverjetna skrb za vsako malkenost iz te prigrade: Čim je bila zastavljalnica otvorena, je prispel Stavisky z avtom, si vse ogledal in naročil Tissieru, da morajo dobiti vsi uslužbenci uniforme mestnih uslužbenov, a nad vzhodom da mora viseti bayonneski grb. Tako je skrbel za zunanji dekor in njegovo sugestijo, Tissier je pa zvesto izpolnil njegova povelja.

In še za nekaj je Stavisky poskrbel. Mestna policija bi mu mogla biti nevarna, če bi slučajno kaj zavohala in se začela vmešavati v njegove posle. Tissier je dobil torej migljaj, naj se začne zanimati za policijo in

zaplete v afero vsaj enega policista.

To se mu je tudi posrečilo. Policijski inspektor Antoine Vincent Digoin je bil v tem pogledu pravi mož in vsemogočni ravnatelj zastavljalnice mu je šel zelo rad na roko. Na kip brez vsake vrednosti mu je posodil 3000 frankov in s tem si je zagotovil neposredni vpliv na policijo. Digoin se je pa izkazal prožnejšega, nego je sam Tissier slutil. Po raznih zblizevalnih poskusih se je ta mož popolnoma udinjal sleparstvu, končno je celo zapustil policijsko službo in delal za Staviskega deloma kot njegov agent, deloma pa kot detektiv, ki je skrbel, da so šle sleparije v mestu gladko od rok.

Da vsaj malo spoznamo te sleparije, pogledimo, kakšne posle je mogla opravljati taka podeželska zastavljalnica. Največja zastavljalnica v Nizzi doseže 18 milijonov letnega obrata, v Lyonu 3½ milijona, v Bordeauxu pa podrug milijon frankov. Toliko znava vse njeno poslovanje, a bayonneska zastavljalnica je imela iz trgovskega ministrstva uradno dovoljenje, da sme izdati samo bonov za 32.000.000. Zupan Garat je pa na svojo roko dovolil dvojno povišanje po 50.000.000, v resnici je bilo pa

izdanih bonov po prvi sodni ugotovitvi za 258.000.000 frankov.

Nad četrt milijarde je torej pobasal Stavisky s svojimi pajdaši iz vseh mogočih papirjev, ki sta jih podpisala njegov privravec Tissier in tenorist Piet. Za 130.000.000 frankov je bilo teh papirjev plasiranih v rezervnih fondih velikih socialnih in privatnih zavarovalnic. Enako slepo so

šli na limanec velikemu sleparju država in zasebniki.

Ravnatelj trojne zavarovalnice Guedin je igral pri tem s svojimi zvezami glavno vlogo. Saj so našli samo v eni njegovih treh zavarovalnic za 30.000.000 bonov. Poleg tega so imele zavarovalnice Avenir Familiale za 15.000.000 bonov, druga Confiance za 10.000.000, France Mutualiste za 8.000.000, Urbaine za 7.000.000 itd. Pozneje bomo videli, kako so dosegli sleparji naravnost čarobno moč tega neverjetnega uspeha. Tu se nam pa zaenkrat nujno vsiljuje vprašanje, kako je bilo mogoče neopazovano uganjati tako velike sleparije in kako to, da oblasti nad tri leta niso prišle sleparjem na sled.

Toda to ni pravo vprašanje — sleparji so bili osumljeni že od samega začetka. Zlasti je bilo vznemirljivo nekaj policijskih inspektorjev in komisarjev v Parizu, ki so Staviskega poznali, saj so bili strokovnjaki za denarne sleparije. Mož se jim je zdel sumljiv že v času, ko so prišle na dan zastavljalni-

ške kupčije Alexa v Orleansu. Orleanški zupan Turbat je svaril župana Garata v dolgem pismu.

naj se varuje Alexandra.

Garat se mu je zahvalil za važne informacije, ostal je pa pri svojem. V februarju 1932 je poslal Turbat v Bayonno orleanškega komisarja Freyssarda, ki se je na njegovo željo zanimal za preteklost Sergeja Alexandra in odkril v nji zelo vznemirljive stvari.

Freyssard je informiral o zadevi v glavnih obrisih policijskega komisarja Guiberta, ki je takoj hitel po župana. Našel ga je v kavarni v družbi in ker ga ni hotel motiti, je napisal na listek v notesu opozorilo, da je pravkar zvedel, da je Alexander slepar Stavisky. Zupan Garat na svarilo ni reagiral in ko so mu pozneje to očitili, je dostojanstveno izjavil, da župan mesta ne more jemati na znanje ovadbe, ki ni bila storjena v vsej uradni obliki. In po tej prigodi je Garat leta 1932 v občinskem svetu

zagovarjal silaino poslovanje zastavljalnice

in še lani se je branil revizije ter jo z vsemi sredstvi zavlačeval.

Svarila pred tem gospodarstvom so se pa množila. V juliju 1933 je priobčil »Journal de Bourse« dolg svarilen članek, v katerem je razložil kaj vse mora imeti zastavljalnica, da je pred zakonom veljavna, in namignil je, da bayonneski boni niso primerno opremljeni. Poleg tega je naravnost izračunal, da je bilo izdano po uradnih podatkih v Bayonnu za leto 1932 bonov za 24.000.000, da jih je pa v nekaterih večjih pariških zastavljalnicah uredništvo ugotovilo za 78.000.000; poleg tega je list namigival, da je zastavljalnica v stiskah, ker že ponuja 7% obresti samo da bi bone plasirala. Članek se je začel in zaključeval z vprašanjem, ali ne čaka Francije bayonneska afera.

Toda na to proroško vprašanje takrat ni bilo nobenega odgovora. Stavisky ni imel več samo svoje tolpe zločincev, pustolovcev in pajdašev, imel je že celo

mafijo odličnih in vplivnih osebnosti,

ki so neprestano gasile plamenčke grozečega požara na vseh straneh. Do tega neverjetnega vpliva si je bil Stavisky pomagat deloma s svojim družabnim nastopom, deloma pa z ogromnim obsegom svojih podjetij, v katera je potegnil vsakega vplivnega človeka, ki ga je srečal, samo da bi neprestano naraščalo število onih, ki jim je moralo biti mnogo ležeče na tem, da bi afera ne prišla na dan.

Pogumna toreadorka

Spanija, zlasti njeno žensko prebivalstvo, je lahko ponosno na 18 letno Juanito Cruz de la Casa ne samo zato, ker je zapustila pisarno in se posvetila bikoborbam, da je zdaj edina profesionalna bikoborka, temveč tudi zato, ker ima dovolj poguma, da se bori z oblastmi za popolno enakopravnost španskih žen z moškimi. Juanita je bila prvotno strojevska, a bolj jo je mikala arena. Zgodnje mladost je preživela med otroci paznikov madridske arene. Prvič se je spoprijela z bikom, ko ji je bilo 8 let, pa je odrezala slabo. Bik jo je zadel z rogom in ji prebil zgornjo ustnico. Že takrat je bila znana pod imenom »la torera«. Njen sedanj manager don Rafael Garcia jo je vzal s seboj v Salamanko, ko ji je bilo 15 let, da bi se tam izvežbala.

Dva organizatorja bikoborb sta jo hotela takoj angažirati, pa ni dovolil njen oče, ki je zahteval, da se mora Juanita posvetiti strojevske. V aprilu 1932 je Juanita prvič nastopila v areni Guidad Bealu. Takrat pa ni smela ubiti bika. Ko je nastopila drugič v Leonu, je bilo občinstvo tako navdušeno, da so oblasti dovolile, da lahko Juanita bika ubije, kar je tudi gladko storila. Takrat je bila deležna tudi redkega odklivanja, da je smela vzeti bikove uhle in rep kot trofeje. Prihodnje leto je nastopila mlada toreadorka že 16 krat v Spaniji ter 4 krat v Franciji in na Portugalskem. Njeni uspehi so pa ujezili njene moške kolege, ki so napeli vse sile, da bi jo izrinili iz arene. Sklicevali so se na zakon, ki prepoveduje ženam vežbe v bikoborbi. Takratni notranji minister je izdal okrožnico o prepovedi nastopa Juanite v vseh španskih arenah.

Zdaj je pa začela pogumna toreadorka boj z vlado. Obrnila se je najprej na notranjega ministra z zahtevo, naj določi naredbo kot protustavno umakne. Svojo zahtevo utemeljuje s tem, da je bila izdana prepoved pod monarhijo, zdaj pa velja republikanska ustava, ki določa enakopravnost žensk z moškimi. Juanita zahteva, naj se oblasti drže ustave in ministru je zbrusila v obraz, da je enakopravnost samo na papirju. Najbrž bo s svojo zahtevo prodrla, ker stoji za njo špansko ženstvo.

Če dela človek v pijanosti

Ameriški stenografski listu priobčujo zabavne zgodbe iz življenja ameriških stenografov, čijih poklic je v Ameriki močno razširen. Zakoni poedinih držav določajo, kdaj je treba poklicati stenografe in na sodiščih je sodni stenograf neobhodno potreben. Tako določa zakon v državi Georgija, da mora sodni stenograf točno zabeležiti zaključni govor predsednika sodišča pred porotniki. Neki priletni sodnik se je pri zaključnih govorih vedno ponavljal tako, da med poedinimi govori razen imen ni bilo skoraj nobene razlike. Nekega dne je zopet govoril, ko je pa pogledal čez mizo, je zardel in obmolnil. Opazil je namreč, da je sodni stenograf nekam sumljivo povslel glavo in da se njegova roka ne premika. Prejšnji dan je bil malo dolgo v veseli družbi in zdaj ga je premagala utrujenost. »Zbudite se, gospod!« — je zardel sodnik na ubogega stenografa, — »in zapisujte moj govor!« Stenograf je pa dvignil glavo in odgovoril mirno: »No, no, menda ne bo tako hudo, saj sem že itak tri stavke pred vam!«

Baš nasprotno se pa pripoveduje o nekem zelo sposobnem južnoafriškem ministru in politiku, ki je bil pa hud pijanec. Nekoč ga je imel pošteno pod kapo in moral je javno govoriti. Govoril je o vsem, kar mu je prinesla slina na jezik, brez vsake zveze in doslednosti. Naslednjega dne je prišel k njemu stenograf, da bi skupaj popravila govor in ga priredila za tisk. Videč točno zabeležen svoj govor je minister ozmerjal stenografa, potem mu je pa narekoval govor, kakršnega bi imel, če bi bil trezen. Končno je odslužil stenografa z besedami: »Kakor vidim, ste marljiv in nadarjen mladenič, svetujem vam pa, da nikoli ne stenografirate, kadar ste pijani!« Stenograf se je moral seveda molče prikloniti in zahvaliti gospodu ministru za očetovsko svarilo.

Iz Trbovelj

— Odličen obisk smo imeli tle dni v Trbovljah. V torek zjutraj sta dospela v Trbovlje zagrebški francoski generalni konzul g. Garou in ljubljanski francoski konzul g. Neuville v spremstvu namestnika generalnega ravnatelja TPD g. inž. Julliarda, ki so si ogledali rudniške naprave v jami in na površju. Zvečer so se vrnili v Zagreb in v Ljubljano.

— Obratovanje rudnika v marcu. Sedaj je razglašeno, da bo rudnik v marcu obratoval 14 delovnih dni, praznoval pa 13 dni, tako da se bo na teden 3 dni delalo in 3 dni praznovalo. Koliko bi bilo veselja v naši dolini, če bi se delalo vse delovne dni v mesecu, tako pa bodo tudi letošnji velikonočni prazniki za naše delovno ljudstvo žalostni, ker bo le malo zaslužka.

— Humana akcija Rdečega križa. Prihodnji teden bo razdelil tukajšnji RK med one, katerih prošnje so ostale nerešene, nekaj koruzne moke, zdroba ter nekoliko kavinskih surogatov. Izmed 500 prošenj za podporo, ki jih je prejel RK, je ostalo še nad 50 nerešenih. Tudi tem prošlecom bo RK ustregel, čim dosepo darila.

— O zboljšanju travništva je predaval v nedeljo na tukajšnji kmetijski nadaljevalni šoli siviški kmetijski referent iz Laškega. Predavatelj je govorno pojasnjeval, kako zasejemo do travnik. Vsi, ki si žele zasejati stalne ali menjalne travnike, dobe semena za polovico ceno pri kmetijskem oddelku sreza ali banovine. Zadržuje pa tudi prijava na občini. Travniške mešanice, ki morajo biti prilagodene zemlji in klimi, pripravijo posestnikom kmetijski oddelk banke uprave, siviški kmetijski referent ali pa tukajšnji kmetijski nadaljevalni šola.

— Kuha voska. Cebelarska podružnica za Trbovlje, Hrastnik in Dol bo na belo nedeljo pri gospodu Jenku v Hrastniku kuhala vosek. Cebelarji dobe za vosek bodisi vosek ali umetno satje. Vosek ne pa morajo biti suhe in ne plesnive.

— Davčne prijave za pridobitno. Davčne prijave za pridobitno, ki se morajo vložiti pri davčni upravi do zadnjega t. m. delajo marsikomu preglavice, mnogi pa niti ne vedo, kako se ta prijava izvrši. Zato je Društvo hišnih posestnikov sklenilo prirediti v ta namen javno predavanje, da se davčne zavezanke za pridobitno primerno pouči in informira o načinu prijave pridobitne. Predaval bo predsednik Zveze hišnih posestnikov g. Frelj iz Ljubljane dne 22. t. m. ob 15.30 v tukajšnjem Sokolskem domu.

Iz Laškega

— Nov grob. V Hrastniku je preminil v visoki starosti 82 let tast našega župana dr. Franca Roša, nadučitelj v p. g. Ivan Sorčan. Pokojnika sta dila kremenit značaj in neupogljiv narodna zavest. Z njim je legel v grob zopet eden izmed jugoslovenskih pobornikov. Sladak naj mu bo večni sen v svobodni grad, tugujočim svojem enkrat iskreno sožalje!

— Se enkrat občni zbori. Društvo hišnih posestnikov bo imelo svojo letno skupščino dne 21. marca ob 20. uri v hotelu »Savinja«. Na skupščini bo poročal tudi zvezni predsednik g. Frelj o novem davčnem zakonu, sestavi pridobitnih prijav itd. Dne 25. marca ob 16. uri pa bo vršil v hotelu »Henke« občni zbor tukajšnjega trgovskega gremija.

— Občinski proračun za 1933-34 je uprava sestavila in je interesotom na vpogled v občinski pisarni do včevskega 17. t. m. Plenarna proračunska seja pa je sklicana za 22. marca ob 15. uri.

— Poplava, ki je zopet ogrozila kraje v porečju Save in Savinje, nam je tokrat prizanesla. Dočim je dosegla Savinja lanske jeseni 5,20 m nad normalo, je narasla zdaj samo za 2 m.

— Ribarske knjižice za leto 1934 bo izdajalo sresko načelstvo med uradnimi urami, počeniš s 15. t. m. Banovinska davščina na ribarske knjižice za lov žlahtnih rib znaša Din 120, za ribe belice pa 50 Din. Za člane ribarskih društev znaša ta davščina 80, odnosno 30 Din, predvidevši, da bo finančno ministrstvo to znižanje odobrilo.

Sveže, najfinejše norveško
RIBJE OLJE
iz lekarn DR. G. PICCOLIJA
V LJUBLJANI — se priporoča
bletim in slabotnim osebam

Modna konfekcija
Najboljši nakup
A. PRESKER, LJUBLJANA,
Sv. Petra cesta št. 14. 6/T

MI VSI SMO VESILI IN ZDRAVI,
KER NAM ŠTAJERSKA JAJCA DOBAVI
LOWY, SREDIŠČE OB DRAVI

Skladišče: LJUBLJANA,
Kolodvorska ul. 35

HIŠNIK IŠČE STANOVANJE
Opravljal bi tudi razna dela
pri hiši in na vrtu. Vsevitve
lahko takoj. — Ponudbe ali se
pove naslov v upravi »Sloven-
skega Naroda pod »Štev. 1210c

STARA OBLEKA
in perilo naprodaj. — Kode-
ljevo, ob Ljubljani 33. 1228

IŠČEMO ZASTOPNIKE
za prodajo ameriških pisalnih
strojev svetovne znanke. Agil-
nim, z nekoliko kapitala, se nu-
di dober zaslužek. V pošte pri-
de en zastopnik za Ljubljano
in eden za Maribor. — Ponud-
be na veletrgovino: St. Kugli,
Zagreb, Hlica 30. 1221

**ZA OKRAJE GROSUPLJE,
TREBNJE, NOVO MESTO**
iščemo agilne zastopnike za
prodajo priznanih radio apar-
atov. — Dober postranski za-
sluzek. — Ponudbe pošljite na
upravo »Slov. Naroda« pod
»Dolenjska 1216c.

SADNA DREVESA
visoko- in r. k. debelne jabol-
ne in hruške, češnje, črešnje,
višnje, breskve, marelice, agras
in ribez, zajamčena rodovit-
nost — dobite pri Kmetijski
družbi v Ljubljani, Novi trg 14.
(Zahtevajte cenik). 1130

KOVASKO KAMENO OGLJE
več vagonov cementsa, rezanega
in tesanega lesa in okrajnikov
kupi I. Krnoul, trg. Varaždin.

V neizmerni žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oče, brat, stric in svak, gospod

FRANJO ČELIK

morn. tehn. kapetan v pok.

dne 14. t. m. nenadoma preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 17. marca 1934 ob ½ 3. uri popoldne izpred mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana-Maribor, dne 15. marca 1934.

Zalujoči ostali.